

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه (۹) اسفندماه ۱۳۴۶

فهرست مطالب:

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقای پرفسور مخبر فرهمند .
- ۳ - طرح گزارش کمیسیون دارائی دائر به اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی راجع به اساسنامه بانک ملی ایران و ارسال مجدد بمجلس سنا .
- ۴ - طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به الحاق یک تبصره بماده ۱۱۳ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی .
- ۵ - طرح گزارش یک فوریتی کمیسیون منابع طبیعی راجع به جلوگیری از صید غیر مجاز در دریای خزر و ارجاع مجدد به کمیسیون .
- ۶ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون کشاورزی راجع به اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی و ارسال بمجلس سنا .
- ۷ - طرح و تصویب گزارش یک فوریتی کمیسیون محاسبات راجع به نسخ ماده واحده قانون مصوب ۱۶ تیرماه ۱۳۴۳ راجع به اهدا زمین و ساختمان از طرف مجلس شورای ملی بوزارت فرهنگ و ابلاغ بدولت .
- ۸ - تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت کار .
- ۹ - اخذ رأی نهائی و تصویب لایحه قانونی واصله از مجلس سنا راجع به اضافه اعتبارات سال ۱۳۴۶ کل کشور و ابلاغ بدولت .
- ۱۰ - طرح گزارش شور اول کمیسیون برنامه راجع به برنامه عمرانی چهارم کشور .
- ۱۱ - قرائت دستور جلسه و تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه .

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

(شرح زیر قرائت شد)
غائبین با اجازه - آقایان :

دکتر خطیبی - کریم بخش سعیدی - فولادوند -

دلیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

دکتر مهبهانی - دکتر اسفندیاری - معزی - ارسنجانی - دکتر رضوانی - سرتیپ پور - دکتر موثقی - دکتر وحید نیا .

غائب بدون اجازه - آقای

مهندس معتمدی

غائبین مریض - آقایان :

ادب سمیهی - حشمتاس - اصولی - مهندس بهرامزاده - پوشهری - پزشکی - دیبیم - عجم - فیهی - قاضی زاده - دکتر وفا

۴ - بیانات قبل از دستور آقای پر فور مخبر فر همدن

رئیس - نطقهای قبل از دستور را شروع میکنیم آقای پر فور مخبر فر همدن تشریف بیاورید .

پر فور مخبر فر همدن -

با اجازه مقام محترم ریاست و همکاران عزیزم نکتهای مربوط به دانشگاه و دانشگاهیان است که خواستم بعرض مبارکشان برسانم البته اطلاع دارید که هفته گذشته جلسه ای در دانشگاه تهران تشکیل شده بود برای قیدردانی از چند نفر استاد دانشگاه که به افتخار بازنشستگی نائل شده بودند این آقایان تقریباً همه شان از رفقای تحصیلی بنده بوده اند همانطور که آقایان همه میدانند بنده خودم هم معتقد و مؤمن هستم باینکه بازنشستگی یکی از قوانینی است که خیلی لازم است که اجراء بشود هم فرصت استراحتی به اشخاصی که سی سال زحمت کشیده اند و باین مملکت خدمت کرده اند داده میشود و هم اینکه بچوانانی که منتظر هستند و باشوق و علاقه ای به مملکت باز میگردند جای آنها باز میشود که بتوانند خدمات خودشان را به نحو احسن انجام بدهند البته بنده باید عرض کنم و فکر میکنم مقام محترم ریاست هم با من هم عقیده باشند که این افراد بازنشسته از افراد تحصیل کرده و شایسته مملکت ما هستند در آنموقعی که در فرانسه هیچ گرفتگی از نظر کنکور دانشگاه های مختلف نبود یعنی هیچ کنکوری نبود و هر کس دیپلم متوسطه داشت با کمال راحتی اسم نویسی میکرد و وارد دانشگاه ها میشد در رشته هایی که این آقایان درس میخواندند دو سه سال اول دوره نهی میبیدند بعد کنکور میگذراندند و بعد وارد دانشگاه میشدند و خوشبختانه در آنموقع هم اسباب افتخار

اصل بی اطلاعی از طرف این آقایان و روی اصل اینکه با توجه و علاقه مفراطیکه به آنها داریم ، علاقه مفراطی بحد آنها نشان ندهیم و از وجود اینها آنگونه که نیست است استفاده نکنیم ، لذا بنده مصر از وزارت علوم و تحقیقات میخواهم در این موقع که افسردگی مثل این آقایان باز نشسته میشوند و معدک روی حس ایرانی که دارند همیشه آماده کار هستند ، از وجود اینها منتهای استفاده را بکنند ، بک یادداشتی برای بنده فرستاده اند که اعتبارات دانشگاه دندانپزشکی تهران را در این موقع سال کسر کرده اند بنده فکر میکنم که این کار صحیح نیست ماکه الآن سعی میکنیم دیتگاه دانشگاهی ما آنطوریکه باید و شاید روز بروز توسعه پیدا کند خوب نیست که از اعتباری که برای مصرف دانشگاهی و علمی به صرف تحقیق و پرورش اطباء ما تخصیص داده شده چیزی کم بشود ، اگر دقت کنیم فکر میکنم در جاهای دیگر مغایر باشد که بتوانیم از آنها بزنیم و از کسر این نوع اعتبارات که واقعا زنده است خودداری کنیم (احسنت)

۲- طرح گزارش کمیسیون دارائی دایر به اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی راجع به اساسنامه بانک ملی ایران و ارسال مجدد بمجلس سنا

رئیس - وارد دستور میشود گزارش کمیسیونهای مربوط به اساسنامه بانک ملی ایران مطرح است قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی کمیسیون دارائی در جلسه ۴ بهمن ماه ۱۳۴۶ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۶۵۸۵-۱۳/۳/۱۳۴۶ راجع به اساسنامه بانک ملی ایران را که قبلا در مجلس شورای ملی تصویب شده و مجلس سنا اصلاحاتی در آن عمل آورده بود مورد رسیدگی قرار داد و لایحه مصوب مجلس سنا را با کسر جمله ای از ماده ۱۷ مصوبه قبلی بمجلس شورای ملی و اضافه نمودن همان جمله بماده ۱۴ مورد تصویب مجلس سنا تصویب کرد . اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

قانون اساسنامه بانک ملی ایران

(فصل اول - کلیات و سرمایه)

ماده ۱۴ - بانک ملی ایران که بموجب قانون ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۰۶ تأسیس گردیده طبق مقررات این اساسنامه اداره میشود و نسبت بمواردی که در اساسنامه پیش بینی نشده تابع قانون تجارت است قوانین و آئین نامدهای مربوط به ادارات دولتی و مؤسساتیکه با سرمایه دولت تشکیل شده یا میشوند در صورتی شامل بانک ملی ایران است که صراحتاً این بانک مشمول شناخته شده یا بشود .

ماده ۴۲ - مرکز اصلی بانک ملی ایران تهران است و میتواند هر جا لازم بداند شعبه یا نمایندگی دایر کند . بانک میتواند در صورت اقتضای مصالح عالی کشور بموجب تصویبنامه هیأت وزیران مرکز خود را بمحل دیگری منتقل نماید .

ماده ۳ - سرمایه بانک ملی ایران در میلیارد ریال است که تماماً از طرف دولت پرداخت شده است افزایش سرمایه با تصویب مجمع عمومی بانک خواهد بود .

(فصل دوم - ارکان بانک)

ماده ۳ - بانک دارای ارکان ذیل است :

- الف - مجمع عمومی
- ب - شورای عالی
- پ - هیأت عامل
- ت - هیئت نظار
- الف - مجمع عمومی :

ماده ۵ - مجمع عمومی تشکیل میشود از وزیر دارائی و دو نفر دیگر از وزراء به انتخاب هیأت وزیران و این سه نفر نمایندگان صاحب سهام خواهند بود وزیر دارائی سمت ریاست مجمع را خواهد داشت .

تبصره - اعضاء شورای عالی - هیأت عامل - هیأت نظار در مذاکرات مجمع عمومی شرکت خواهند داشت ولی حق رأی ندارند .

ماده ۶ - مجمع عمومی بانک لااقل سالی یکبار

تشکیل میشود و علاوه بر آن بتقاضای وزیر دارائی یا مدیر کل بانک یا رئیس شورای عالی یا رئیس هیأت نظار بدعوت مدیر کل بانک تشکیل خواهد شد و دارای وظایف و اختیارات زیر است:

الف - تصویب بودجه بانک.

ب - رسیدگی و اظهار نظر نسبت بگزارش سالانه مدیر کل بانک و تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان و اندوخته پس از استماع گزارش هیأت نظار.

پ - انتخاب اعضای شورای عالی.

ت - انتخاب اعضای هیأت نظار.

ث - اتخاذ تصمیم نسبت بهر گونه مسائل دیگر مربوط بعملیات بانک که از طرف مدیر کل یا کسی که بتقاضای او مجمع تشکیل شده است مطرح میشود.

آگهی دعوت مجمع عمومی باید حداکثر بیست روز حداقل پنج روز قبل از انعقاد مجمع در روزنامه رسمی کشور منتشر گردد.

ماده ۷۵ - تصمیمات مجمع عمومی به اکثریت آراء نمایندگان صاحب سهام گرفته میشود و صورت مجلس مذاکرات به امضای رئیس مجمع رسیده در مرکز بانک نگاهداری خواهد شد.

پ - شورای عالی.

ماده ۸۵ - شورای عالی از ۷ نفر تشکیل میشود که مجمع عمومی از بین اشخاص صلاحیت دار برای سه سال انتخاب میکند و تجدید انتخاب هر یک از آنان بلامانع است. جلسات شورای عالی بانک با حضور مدیر کل بانک تشکیل میشود.

ماده ۹۵ - ۱ - جلسات شورای عالی بر حسب دعوت رئیس شورا یا مدیر کل بانک حد اقل ماهی یکبار تشکیل میشود.

۲ - جلسات شورای عالی وقتی رسمیت خواهد داشت که لااقل پنج نفر از اعضای آن در جلسه حضور داشته باشند و تصمیمات به اکثریت آراء اعضای حاضر گرفته میشود.

۳ - شورای عالی از بین اعضای خود یک نفر رئیس و یک نفر نایب رئیس برای مدت یکسال انتخاب میکند.

ماده ۹۰ - ۱ - وظائف شورای عالی بقرار زیر است:

الف - تصویب آئین نامه - استخدامی و سایر آئین نامه های مربوط به امور بانک که بوسیله مدیر کل بانک پیشنهاد میشود.

ب - اظهار نظر نسبت بودجه بانک.

پ - اتخاذ تصمیم نسبت بدادن اعتبار بانکهای خارجی و گرفتن اعتبار از آنها.

ت - اتخاذ تصمیم در ترازنامه مسائلی که در حدود عملیات بانک بشور امر ارجعه میشود.

ث - اتخاذ تصمیم راجع بستیانکارهای مشکوک الوصول یا الاصول.

۲ - شورای عالی حق دارد کلیه اطلاعات راجع به امور بانک را که در اجرای وظایف خود لازم میدانند از مدیر کل بخواهد.

پ - هیئت عامل

ماده ۹۹ - ۱ - هیئت عامل تشکیل میشود از مدیر کل بانک و یک نفر قائم مقام و سه نفر معاون که برای مدت سه سال منصوب میشوند و انتصاب مجدد آنان بلامانع است.

۲ - مدیر کل بانک پیشنهاد وزیر دارائی و تصویب هیئت وزیران بفرمان ملوکانه و سایر اعضای هیئت عامل پیشنهاد مدیر کل و موافقت وزیر دارائی بموجب تصویب نامه هیئت وزیران منصوب میشوند.

ماده ۱۲ - مدیر کل بانک رئیس هیئت عامل و بالاترین مرجع امور بانک بوده علاوه بر اختیار استخدام و تعلق و اخراج کارمندان و مستخدمین و تعیین شغل و حقوق و ترفیع آنان بطور کلی انجام تمام امور داخلی و اداری در حدود بودجه مصوب و آئین نامه ها و مقررات مربوط دارای وظایف و اختیارات ذیل میباشد:

الف - اجرای مصوبات شورای عالی.

ب - نظارت بر اجرای اساسنامه و آئین نامه های بانک.

پ - نمایندگی بانک در کلیه مراجع قضائی و غیر قضائی با حق توکیل.

ت - اتخاذ تصمیم نسبت بکلیه امور جاری بانک که این قانون صراحتاً جزو وظایف و اختیارات سایر ارکان بانک قرار نداده است.

ث - تفویض قسمتی از اختیارات خود و حق امضاء نفایم مقام و معاونان و کارمندان دیگر بانک.

ج - تسلیم گزارش از وضع بانک بمجمع عمومی.

چ - آگاه ساختن هیأت نظار از کلیه تصمیمات شورای عالی.

ماده ۱۳ - مدیر کل بانک وظایف قائم مقام و معاونان را تعیین مینماید و در غیاب مدیر کل کلیه اختیارات و وظائف قانونی او بعهده قائم مقام است.

ت - هیأت نظار.

ماده ۱۴ - هیأت نظار دارای پنج نفر عضو خواهد بود که چهار نفر از آنها توسط مجمع عمومی و یک نفر دیگر از طرف وزیر دارائی برای مدت یکسال از بین اشخاص صلاحیتدار انتخاب میشوند.

عضو ناظری که از طرف وزیر دارائی تعیین میشود با حق اظهار نظر مشورتی در جلسات شورای عالی حضور خواهد یافت.

هیأت مزبور در اولین جلسه از بین خود یک نفر رئیس و یک نفر نایب رئیس انتخاب مینماید.

ماده ۱۵ - جلسات هیأت نظار لا اقل ماهی یکبار تشکیل میشود علاوه بر موقع رئیس هیأت نظار یا رئیس شورای عالی یا مدیر کل بانک لازم میدانند هیأت را دعوت خواهند نمود. تصمیمات هیأت نظار به اکثریت آراء هیأت مشر خواهد بود.

ماده ۱۶ - وظایف هیأت نظار بقرار زیر است:

الف - نظارت بر امور بانک طبق قوانین مربوط بقرارات این اساسنامه.

ب - رسیدگی بدفاتر و حسابهای بانک و گواهی خلاصه حسابها اینکه بانک باید طبق قانون هر ماه بشورای بپردازد اعتبار بفرستد.

پ - رسیدگی بترازنامه و حساب سود و زیان و نظارت از چگونگی عملیات بانک و نظریات خود برای مجمع عمومی.

تبصره ۱ - هیأت نظار میتواند اطلاعاتی را که از او داشته باشد مستقیماً یا بوسیله نمایندهای که از اعضای

خود یا از خارج انتخاب میکند از بانک بخواهد همچنین بدفاتر و اوراق و نامه های بانک رسیدگی نماید.

تبصره ۲ - هیأت نظار حق مداخله مستقیم در امور بانک ندارد و نظریات خود را کتباً بمدير کل بانک اطلاع میدهد.

فصل سوم - عملیات بانک

ماده ۱۷ - بانک عملیات زیر را انجام میدهد:

الف - افتتاح حساب جاری و قبول سپرده اعم از دیداری یا مدت دار.

ب - تنزیل اوراق تجارتي از قبیل برات - سفته و بطور کلی هر سند که حاکی از طلب بوده و دارای امضای معتبر باشد.

پ - اعطای وام در مقابل فلزات گرانبها - ارزهای قابل انتقال - ضمانتنامه رسید انبارهای عمومی - اسناد طلب - اوراق بهادار یا اموال غیر منقول ثبت شده.

ت - خرید و فروش یا عرضه اوراق قرضه و سهام بحساب مشتریان.

ث - خرید و فروش اوراق قرضه صادره یا تضمین شده از طرف دولت ایران یا دولتهای خارجی یا مؤسسات معتبر مالی.

ج - گشایش اعتبارات اسنادی و صدور ضمانت نامه.

چ - انجام معاملات ارزی در حدود مقررات مربوط.

ح - قبول اسناد بهادار بعنوان امانت و انجام هر گونه عملیات مربوط به آنها.

خ - گرفتن اعتبار از بانکهای خارجی و با دادن اعتبار ببانکهای خارجی برای امور بانکی با تصویب شورای عالی.

د - افتتاح حساب جاری نزد بانکهای خارجی یا داخلی.

ذ - نگاهداری و اداره صندوقهای امانت.

ر - اداره کردن صندوق پس انداز و بانک کارگشائی طبق آئین نامه های مصوب شورای عالی.

ز - انجام هر گونه عملیات دیگر بانکی که بموجب

قانون بانک و پولی کشور منع نشده باشد.

تبصره ۱ - بانک میتواند نمایندگی مؤسسات پولی یا بانکی را که بموجب قانون تشکیل شده اند قبول نماید.

تبصره ۲ - بانک میتواند از پذیرفتن سپرده ها و باز کردن حساب جاری و نزول اوراق و هر نوع پیشنهاد معامله دیگر بدون ذکر دلیل خودداری نماید.

فصل چهارم - ترازنامه و تقسیم سود

ماده ۱۸ - سال مالی در پایان اسفند هر سال خاتمه ییابد و حسابهای بانک بتاریخ مزبور بسته میشود.

تبصره - ترازنامه باید لااقل ۳۰ روز قبل از تشکیل مجمع عمومی به هیأت نظار تسلیم شود.

ماده ۱۹ - ارزیابی ارقام دارائی بانک در ترازنامه بطریق زیر خواهد بود:

- الف - شمش و مسکوک طلا بقیمت قانونی.
- ب - شمش یا مسکوک نقره که جریان قانونی ندارد بترج بازار بین المللی که ورود و خروج نقره در آنجا آزاد است.
- پ - سهام و اوراق بهادار به بهای خریداری با قیمت روز هر يك پائین تر باشد.

ت - اموال منقول و غیر منقول به بهای خرید یا بهای تمام شده پس از وضع استهلاك.

ث - سود سالانه بانک که عبارت است از درآمد بانک پس از وضع هزینه و استهلاك.

ماده ۲۰ - سود هر سال پس از وضع مالیاتها بعلاوه مبلغ نقل شده از سال قبل با تصویب مجمع عمومی بشرح زیر تقسیم میشود:

الف - قسمتی از آن طبق قانون بانکی و پولی کشور بعنوان اندوخته قانونی.

ب - قسمتی بعنوان اندوخته برای تأمین مطالبات مشکوک الوصول.

پ - قسمتی برای نقل بحساب سال بعد که میزان آن بر حسب پیشنهاد مدیر کل و تصویب مجمع عمومی تعیین میگردد.

ت - مابقی سود ویژه متعلق بدولت است.

فصل پنجم - مقررات مختلف

ماده ۲۱ - اعضای شورای عالی و هیأت عامل و هیأت نظار باید قبل از شروع بکار در حضور اعضای مجمع عمومی سوگندنامه ای بشرح زیر قرائت و امضاء نمایند:

امضاء کننده ذیل خداوند متعال را بشهادت میطلبم و بشرافت خود سوگو کند باد میکنم که بشاهنشاه متبوع و مفتحم خود صدیق و راستگو بوده و هیچ منظوری نداشته باشم جز فواید و مصالح کشور و ملت ایران و تکالیفی را که بموجب اساسنامه بانک ملی ایران برای اینجانب تعیین شده است با کمال راستی و درستی انجام داده و اسرار بانک ملی را چه در مدت تصدی این مقام و چه بعد از آن حفظ نمایم.

ماده ۲۲ - اعضای شورای عالی و هیأت عامل و هیأت نظار در مدت تصدی خود نمیتوانند بشغل بازرگانی اشتغال داشته باشند.

تبصره - اعضای شورای عالی و هیأت نظار نمیتوانند از بانک وام با اعتبار دریافت دارند لیکن هیأت عامل بانک میتواند در حدود آئین نامه مصوب از وام کارمندی استفاده نمایند.

ماده ۲۳ - چنانچه مشتریان بانک بدهی خود را بموقع بپردازند یا ترتیب رضایت بخشی برای واریز آن ندهند بانک میتواند کلیه مطالبات خود را از هر گونه موجودی و حساب آنها برداشت نماید.

ماده ۲۴ - نامه ها و اسنادی که در برابر اشخاص ثالث برای بانک تعهدی ایجاد مینماید باید لااقل دارای دو امضای مجاز باشد.

ماده ۲۵ - این قانون از تاریخ تصویب جانشین قانون اساسنامه بانک ملی مصوب هفتم خرداد ماه ۱۳۳۹ میباید لیکن اقدامات و عملیاتی را که بانک طبق اساسنامه فعلی شروع نموده بر اساس همان قانون بیابان خواهد رسانید سایر مقررات و آئین نامه های فعلی بانک نیز مادام که تغییر نکرده بقوت خود باقی است.

رئیس کمیسیون دارائی - کریم اهری

گزارش از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۵۱۵ بهمن ماه ۱۳۴۶ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط با اساسنامه بانک ملی ایران را که قبلا در مجلس شورای ملی تصویب شده و در مجلس سنا اصلاح گردیده بود مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون دارائی را در این مورد تأیید و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارم. مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دیهیم گزارش از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۳۰ بهمن ماه ۱۳۴۶ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط با اساسنامه بانک ملی ایران را که قبلا در مجلس شورای ملی تصویب شده و در مجلس سنا اصلاح گردیده بود مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون دارائی را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارم.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر حسن متین رئیس - نسبت بگزارش کمیسیون نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بگزارش کمیسیون نهاری میگیریم خانها آقابانیکه موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب مجدد بمجلس سنا فرستاده میشود.

طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع بالحق يك تبصره بماده ۱۱۳ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی

رئیس - گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع بالحق يك تبصره بماده ۱۱۳ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون نظام

بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه ۲۶ بهمن ماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کانونزبان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۶۶۲۰۸ - ۱۳۴۶/۱۱/۵ دولت راجع به الحاق يك تبصره بماده ۱۱۳ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را که بشماره ۲۰۱ چاپ شده است مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارم.

ماده واحده - تبصره زیر بعنوان تبصره ۴ بماده ۱۱۳ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی اضافه میشود:

تبصره ۴ - در غیاب هر يك از مقامات عضو هیئت رسیدگی معاونان آنان شرکت خواهند نمود. مشروط بر اینکه اکثریت کمیسیون از مقامات مندرج در ماده فوق باشد. مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۸ بهمن ماه ۱۳۴۶ با حضور نماینده دولت لایحه مربوط به الحاق يك تبصره بماده ۱۱۳ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارم.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دیهیم

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقابانی که موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده لایحه برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط فرستاده میشود.

۵- طرح گزارش يك فوری کمیسیون منابع طبیعی راجع به جلوگیری از صید غیر مجاز در دریای خزر و ارجاع مجدد به کمیسیون

رئیس - گزارش يك فوری راجع به جلوگیری از صید غیر مجاز در دریای خزر مطرح است قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون منابع طبیعی بمجلس شورای ملی

کمیسیون منابع طبیعی با حضور آقای دکتر احمدی معاون وزارت منابع طبیعی لایحه شماره ۴۹۴۱۰-۱۳۴۶/۱۱/۱۷ دولت راجع به جلوگیری از صید غیر مجاز در دریای خزر را که شماره ۲۲۵ چاپ و فوریت آن بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی تصویب کرد

اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد

لایحه مجازات صید غیر مجاز از دریای خزر

ماده واحده - صید هر نوع ماهی و سایر آبزیان از دریای خزر و مردابها و رودها و گاهها و مصبهای مربوط بدریای مزبور بدون اخذ پروانه از وزارت منابع طبیعی ممنوع است و کسانی که بدون پروانه مبادرت بصید نمایند و یا آبزیان صید شده با اجزای آنها از قبیل (خاویار) را مخفی یا حمل و یا برای فروش عرضه نمایند علاوه بر ضبط عین مال به جزای نقدی معادل دو برابر بهای جنس مکشوفه و یا به حبس تأدیبی از یکماه تا شش ماه و یا بهر دو مجازات محکوم خواهند شد.

در صورت برائت متهم وزارت منابع طبیعی مکلف است قیمت مال ضبط شده را بر اساس نرخی که طبق تبصره يك این قانون تعیین میشود به متهم مسترد دارد.

و سائل نقلیه آبی اعم از موتوری و غیر موتوری و وسائل دیگر صید که برای صید غیر مجاز مورد استفاده قرار گرفته از طرف وزارت منابع طبیعی توقیف و در صورت محکومیت متهم بشفعت دولت ضبط خواهد شد.

که از طرف وزارت منابع طبیعی همه ساله تعیین و اعلام میشود
تبصره ۲ - وزارت منابع طبیعی مکلف است از تاریخ تصویب این قانون حداکثر تا سه ماه لایحه‌های برای حفظ حرز است و تکثیر و بهره برداری آبزیان دریای خزر و خلیج ها و مردابها و رودها و گاهها و مصبهای مربوط به آن تهیه بمجلس تقدیم کند.

تبصره ۳ - دولت موظف است بموازات تهیه و تصویب قانون مذکور در تبصره ۲ تجهیزات ضروری و کافی برای حفظ حرز است و تکثیر و بهره برداری از منابع مزبور را آماده کند.

تبصره ۴ - این قانون پس از سه روز از تاریخ انتشار در روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی در سراسر کشور قابل اجرا است.

مخبر کمیسیون منابع طبیعی - ضیاء احمدی
گزارش از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی.
کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۳۴۶/۱۱/۳۰ با حضور آقای مهندس گل سرخی وزیر منابع طبیعی لایحه شماره ۴۹۴۱۰ - ۴۶/۱۱/۱۷ دولت راجع به جلوگیری از صید غیر مجاز در دریای خزر را که شماره ۲۲۵ چاپ و فوریت آن بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است مطرح و گزارش کمیسیون منابع طبیعی را با حذف تبصره های ۲ و ۳ تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر حسن منین
رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای یز بشکپور تشریف بیاورید.

یز بشکپور - همکاران گرامی بی شک به این نکته عنایت دارند که این لایحه لایحه ایست با گروه بسیاری از هم میهنان ما در مناطق شمالی مملکت در کناره های دریای مازندران ورود آنها و مصبها و همه آنها را اینکه در این لایحه ذکر شده است زندگی میکنند ارتباط دارد در مورد این لایحه هنگامیکه فوریت آن مطرح بود تذکراتی اندک داده شد و اما در کمیسیون دادگستری آن دقیقه ای که خود من حضور داشتم و بعد به سبب گرفتاری

مشکلی که پیش آمده بود ناچار از ترك کمیسیون شدیم. تفصیل با حضور جناب آقای مهندس گل سرخی در مورد مسائل مربوط به این لایحه و مصائب قطعی که این لایحه اگر به این کیفیت بتصویب برسد ایجاد خواهد کرد صحبت کرده. آنچه که آقای مهندس گل سرخی به آن استناد میکردند چه در هنگام بحث در باره فوریت در این مجلس چه در کمیسیون، این بود که گزارش هایی از شیلات برای ایشان رسیده است که عده ای با وسایل مجهز بطور غیر مجاز در دریای مازندران با حجم بسیار به صید ماهی پرداخته اند و چون فصل صید است بنابراین ضرورت و فوریت دارد از برای اینکه این لایحه را تقدیم نکنند تا مفاد این لایحه بصورت قانون در بیاید. توضیحاتی که در این حدود بیان کردند من توضیحات قانع کننده و دلایل قانع کننده برای وضع چنین قانون نمی بینم. هر قانون باید دارای يك شأن نزول موجهی باشد. بخصوص قوانینی که دارای سانسکیونهای قضائیی است، بخصوص قوانینی که مجازاتهایی را برای گروههایی زمره مشخص میکند. وضع چنین قوانینی باید دارای يك جهت و دلایل مسلم و قطعی باشد. چنین لایحه ای به این کیفیت که تنظیم شده مطمئناً جز این که دهها صدها هزارها هزار مردم کرانه نشین دریای مازندران را هر روز با تمام لجاجت و مخفی کردن ماهی و صید قاچاق ماهی بیای میز محاکمات دادگستری بکشاند نتیجه دیگری نخواهد داشت من عرض کردم آنچه که میفرمائید فوریت دارد و این گزارشهایی که میفرمائید ایجاد يك چنین فوریتی را برای تصویب چنین قانونی کرده باشد با يك چنین مفاد و مقرراتی سبب وجود داشته باشد چرا؟ چون سالهاست که شرکت شیلات در آن منطقه هست سالهای متعددی هست که مردم در این منطقه زندگی میکنند اگر قرار بود با مسائل و اطلاعاتی وجود داشته باشد این گزارشها بدنبال آمده باشد و مقامات مسئول میباشد قبلاً با این مسائل توجه کرده باشند و جالب تر این است که در جلسه گذشته جلسه ای که فوریت این لایحه مطرح بود اگر نمایندگان محترم بخاطر داشته باشند آقای مهندس

گل سرخی در پشت این میز فرمودند که متأسفانه ما هنوز دارای مقرراتی نیستیم و هنوز شرکت شیلات دارای اسنادنامه نیست (عده ای از نمایندگان - صحیح است) با اینکه مدتهاست از قانون ملی شدن شیلات میگذرد ولی بنا بر اظهار صریح مقام مسئول هنوز شرکت شیلات دارای مقررات لازم و اسنادنامه لازم برای اجرای وظایف خود نیست. بنده عرض میکنم اگر اطلاعاتی داده شده، این اطلاعات ناشی از عدم انجام وظیفه از طرف مقامات مسئول است متأسفانه يك نوع طرز فکری بوجود آمده که آن مواردی را که ناشی از عدم انجام وظایف مقامات مسئول است آن اطلاعاتی که ناشی از عدم انجام وظایف آنها بشود صحیح و درست هست ما میخواهیم با گذراندن يك سلسله قوانین که مردم را نسبت به انجام يك اموری منع میکند و از برخورداری از يك حقوقی منع میکند وضع بکنیم، این درست نیست، در کمیسیون فرمودند من ناراحت هستم که بیان کنم که شیلات آنچه صید کرده بسیار کمتر بوده از آنچه که بطور غیر مجاز صید شده این نکته را عرض کردم درست است يك عده ای به نحو غیر مجاز صید کردند ولی آیا شرکت شیلات مجاز در صید بوده یا نه؟ چرا شرکت صید نکرد؟ چرا شرکت شیلات خودش را مجاز نکرده؟ چرا شرکت شیلات آن ماهی های بیشتری را که عواملی که مجاز نبودند صید بکنند و صید کردند خود شرکت صید نکرد؟ و امروز کار بجائی رسیده است که ما در برابر لایحه ای قرار گرفته ایم که بموجب این لایحه لقمه نانی را که بر حسب يك سنت سنوایی و قرون و اعصار در گلوی يك روستائی یا يك بزرگتر مازندرانی و گیلانی هست ما بیرون میکشیم! این لقمه نان را از گلوی او بیرون میکشیم و کوشش او را برای سد جوعش جرم میشناسیم (عده ای از نمایندگان - احسنت) این درست نیست من صریحاً اعلام میکنم این قوانین قوانین ضد انقلابی است. این قوانینی است که حقوق طبیعی مردم و گروههای بسیاری از مردم را از آنها باز میستاند شما میفرمائید که يك بزرگتر کشاورزی که در ساحل رودس با در سواحل دیگر گیلان یا سواحل مازندران در کنار رودها یا در کنار خلیجها یا در کنار مصبها نشسته باشد او دیگر

حق نداشته باشد برای تغذیه خودش صید کند (دکتر بزندان پناه - بدون پروانه) برای تغذیه هر نفر نمیتواند برود پروانه بگیرد برای تغذیه هر نفر نمیتواند مراجعه بکند و پروانه بگیرد مفهوم ملی شدن شیلات این نیست مفهوم صید غیر مجاز این نیست (فراچورلو - تشخیص اینکه برای تغذیه است مشکل است) جناب عالی آقای فراچورلو این را قبول دارید که برای تغذیه باید مجاز باشد (فراچورلو - بلی) بسیار خوب اگر قبول دارید من هم همین را عرض میکنم و حالا عرض میکنم که چه باید کرد نکته این است که اگر ما حد انصاف را رعایت بکنیم بیک حدود مشخص و مورد نظری میرسیم عرض من این است که بیک روستائی را حداقل از آن ماهی کله برای تغذیه اش میگیرد نباید منعش کرد. ممکن است بیک روستائی پیدا بشود برای اینکه شکمش را سیر بکند بیک ماهی بگیرد بیک روستائی ممکن است برای اینکه شکم بچه اش را سیر کند ماهی بگیرد این را عرض نمیکنم بیک روستائی برای اینکه شکم زن و فرزندش را سیر بکند ناچار است چندتا ماهی بگیرد این راه عرض نمیکنم ولی این را عرض میکنم که حداقل ماهی غذای معمولی و متداول مردم شمال است این درست نیست که غذای معمول مردم بیک منطقه را با صید و بدست آوردنش را جرم بشناسیم هیچ قانونی چنین چیزی را تجویز نمیکند یعنی ما این چنین قانونی منطقی نیست حالا ممکن است بیک قوه مقننه بیک چنین قانونی را تصویب بکند ولی نمیتواند اجرا بشود اگر هم اجرا بشود مشکلات بیشتر فراهم خواهد کرد میدانید مثل چیست آقای مهندس گل سرخی مثل اینست که قانونی بگذارند که خبر بدن و خوردن نان جرم است مگر اینکه پروانه بگیرد و چنین چیزی نمیشود. احتکار جرم است (دکتر متین - مثل شما درست نیست تطبیق نمیکند) کاملاً تطبیق میکند قاچاق فقط در بیک مورد میتواند تحقق پیدا کند از لحاظ تعریف در مورد امور تفنی و در مورد کالاهای تفنی یا در مورد ادوات و کالاهائی که مورد احتیاج عمومی نیست. ما میگوییم اسلحه حملش قاچاق است، داشتش قاچاق است چون لزومی ندارد که اسلحه را همه داشته باشند، چون لزومی

ندارد که اسلحه را همه با خود حمل کنند چون اسلحه مورد نیاز همه نیست ولی ما نمیتوانیم بگوییم صید و نگاه کشید داشتن ماهی در شمال قاچاق است. داشتش قاچاق است یعنی اگر بیک ماهی در خانه کسی بود باید پروانه اش را نشان دهد. بفرمائید ببینیم به این ماهی هامر مجاز میزنند که ماهی ها از کجا خریداری شده برای هر ماهی پروانه صادر میکنند، این را چرا میفرمائید آقای دکتر بزندان پناه جناب عالی که اهل منطقه شمال هستید برای هر ماهی میشود پروانه صادر کرد؟ که اگر بیک کسی ماهی بخرد باید پروانه اش را نشان بدهد (دکتر بزندان پناه - جوابش را عرض میکنم) توضیحاتی میشود داد ولی من این مسئله را به آن هشپاری درون و بیداری درون آقایان رجوع میکنم و میخواهم خودشان را بگذارند جای آن روستائی و کشاورز که عادتش اینست، نیازش اینست و راه تغذیه اش اینست. بنابراین این لایحه بیک قانونی خواهد شد که اگر به این کیفیت به تصویب برسد هزاران هزار مردم بواحی شمال را با لایحه و بدون جهت متهم و مجرم عنوان خواهد کرد و این بزرگترین اشتباهی است که ممکن است بیک دستگاهی نیست بمردم بیک مملکت مرتکب بشود. ما نباید بیک قوانینی وضع کنیم که مردمی را که جرم نیستند در مظان اتهام جرم قرار بدهیم نباید قوانینی وضع کنیم که اکثریت را در مظان اتهامات بی اساس قرار بدهیم و این قانون چنین قانونی است، این قانون نه تنها آن لقمه نان آنها را از گلویشان بیرون میکشد بلکه آنها را مداوم در مظان اتهامات و جرائم قرار میدهد. ما مینویسیم دو ماه تا شش ماه حبس و جریمه ولی اینک بعضی پنج روز در گوشه زندان بودیم تا میدانستیم دوتا شش ماه زندان یعنی چه گاهی از اوقات این کلمات این اقدام و این اعداد مفهوم واقعی خود را ندارد. مفهوم دوتا شش ماه حبس را کسی میتواند بشناسد که در گوشه زندان خوابیده باشد و میدانید آقایان بکی از آثار این محکومیت اثر تبعی آن است از دو ماه حبس بیالاد شغل قضائی منعکس میشود، محرومیت های اجتماعی بدنایش خواهد بود برای چندین سال و کسی را که ناچار

ند، چند ماهی صید کند، در مظان و معرض بیک چنین مخاطراتی قرار میدهد. فرمودند و چنین استدلال شد که قضات ما عادل هستند و قضاتی نخواهند بود که چنین آراء ظالمانه ای بدهند من عرض میکنم قانون چرا باید حکم ظالمانه داشته باشد، البته قضات رأی نخواهند داد و غالباً همچنین رأی نمیدهند ولی بعد میآیند اینجا اعتراض میکنند که چرا ما حکم داد کثرتی آن مورد شد بدقوانین را مورد حکم قرار نمیدهند، ولی چگونه میتوانند این قوانین را اجرا کنند و واقعاً چگونه میتوانند وجدان آزادی داشته باشند. بنابراین آنچه که واقعاً باید ممنوع بشود آقایان چیست؟ آن صید غیر مجاز است آنچه که باید ممنوع بشود آن صید بخاطر امر تجارته است بخاطر فروش ماهی است این باید ممنوع بشود بقیه من هر شمولی بیش از این پیدا کند به این دلیل هست که ما میخواهیم عدم شایستگی و صلاحیت و عدم ایفای وظیف سازمانهای مسئول را ترمیم و جبران بکنیم فقط همین دلیل است و دلیل من در این مورد اظهارات شخص آقای مهندس گل سرخی در مجلس شورای ملی است. بنابراین باید که مورد مصارف شخصی از حکم این قانون مستثنی بشود (صحیح است) مورد دیگر، مسئله حمل و نگهداری است واقعاً نگاه کنید، مطمئن باشید این قانون را هر کجا ترجمه کنند من نمیدانم به چه نحو دآوری خواهند کرد. مودر میخوانم: «کسانی که بدون پروانه مبادرت بصید نمایند و با آذربان صید شده یا اجزای آنها از قبیل خاویار» البته اگر خاویار ذکر شده بود باز عیبی نداشت. معلوم شد که در منزل کسی بیک کله ماهی هم پیدا کنند باز میشود در میان قانون تعقیبش کرد (خنده عده ای از نمایندگان) مگر اینکه پروانه بیاورد که این کله ماهی مال جمعی است یعنی بوده کاملاً این طور است و دآوری آنها درباره آن مین خواهد بود، یعنی همین خنده ای که همکاران فرمودند چون قانون این طور است با اجزای آنها از قبیل خاویار را مخفی یا حمل یا برای فروش عرضه نمایند این قانون نباید برای مردم ایجاد مشکل نماید قانون باید مشکلات مردم باشد در اینجا فقط از دید نظر کنشیلات مسئولینی که نمیتوانند وظایف خودشان

را انجام بدهند بررسی شده است چون بموجب این قانون هر کس که بیک ماهی دستش است و از خیابان عبور میکند ضابطین عدلیه میتوانند و حق دارند به او مراجعه کنند و بگویند این ماهی را از کجا خریدی هیچ جای تردیدی نیست ضابطین عدلیه حق دارند او را به مراجع قضائی ببرند و تا در مراجع قضائی از او تحقیق بشود که این ماهی را از کجا خریدی بموجب این قانون حق دارد وقتی میرود توی جنگل، میرود توی روستا، کنار دریا و میبیند در ماهی تابه بیک روستائی بیک ماهی دارد جاز وولز میکنند میچ روستائی را بگیرد و بگوید این ماهی را از کجا آورده ای حتی وقتی دید بیک تکه از پوست ماهی در گوشه منزلش افتاده میتواند او را جلب کند بیاورد مراجع قضائی تحویل بدهد که بدانند این ماهی را از کجا آورده است آیا این قانون درست است؟ قانون باید رافع مشکلات مردم باشد آقای مهندس گل سرخی فرمودند منابع طبیعی برای ما ارزش دارد ماهیها برای ما ارزش دارند میدانم آقای مهندس گل سرخی ولی انسانها هم باید برای ما ارزش داشته باشند (صحیح است) قوانین باید ناظر به زندگی و حقوق و حیثیت انسانها هم باشد بیک چنین قانونی بنظر من تحقیر کننده حیثیت افراد است چرا؟ برای اینکه بلا سبب افراد را در معرض اتهامات قرار میدهد اکثریت را در معرض این قبیل اتهامات قرار میدهد پس در این قسمت مطلقاً مسئله اختلاف و مسئله حمل و مسئله عرضه و فروش در مورد ماهیها باید حذف بشود، اگر آنچه را که عرض کردم حذف نشود آن تالی فاسدی را که عرض کردم آن مشکلاتی را که عرض کردم بطور کلی برای همه ایجاد خواهد کرد آقایان فکر نکنید که ۴ سال مصونیت دارید این مصونیت تمام خواهد شد آنوقت وقتی که آقای دکتر بزندان پناه بیک ماهی دستشان است توی خیابان میروند (دکتر بزندان پناه - بیک هم اگر باشد همانطور است) میفرمایند بیک بلیه ایراد ندارد بیک را بطور معمولی نمیخورند اگر شما عقیده دارید، شما که اهل شمال هستید، اگر عقیده دارید که ماهی برای مردم شمال، بیک است آنوقت من

عقیده داریم که این قانون درست است (دکتر بزرگان بنامه -
آنها باید تابع ضابطه‌های باشد) بنابر این قسمت حمل
قسمت احتفاء باید حذف شود. موضوع دیبکر در
خصوص وسیله نقلیه است میگوید «وسائل نقلیه آبی
اعم از موتور و غیر موتور و وسائل دیگر صید که برای
صید غیر مجاز مورد استفاده قرار گرفته از طرف وزارت
منابع طبیعی توقیف و در صورت محکومیت متهم بنقض
دولت ضبط خواهد شد» این بحث را ما در کمیسیون هم با
آقای مهندس گلرخی داشتم ولی متأسفانه نتوانستیم تا
پایان بحث حضور داشته باشیم از نظر وسیله نقلیه که متعلق
بمتهم باشد ایرادی نیست این نظر کاملاً نظر درست و
عادلانه ای است ولی وسیله نقلیه ای که متعلق به متهم
نباشد وسیله نقلیه ای که متعلق بمجرم نباشد دیگر در
این مورد يك چنین حکمی را آقایان همه تشخیص میدهند
این مطلقاً يك حکم عادلانه و منصفانه ای نمیتواند
باشد و چه نتیجه خواهد داشت آقای مهندس گلرخی
فرمودند این لازمست، چرا لازمست؟ چون میآیند و
قایم‌های موتور را که مال دیبکران است میگیرند و
به این وسیله صید می کنند و ما اگر پیش بینی نکنیم
که این وسیله ضبط بشود بنابر این این وسیله هم وسیله ای
خواهد بود از برای اینکه آنها بتوانند کارشان را دنبال
کنند اولاً اگر ما بتوانیم يك موازین و مقررات عادلانه ای
را در نظر بگیریم يك در صد یا دو درصد موردی پیش
میآید که بتواند متهم از آن مقررات فرار بکند
البته از نظر نظم اجتماعی ایرادی ندارد ولی زبانهائی
را که ما آنوقت فرد بیگناهی را
فرد غیر مسئولی را بلاسبب مورد مجازات بهر صورت فرار
بدهیم آنوقت است که برای جامعه زبان آوراست این
البته يك نظمی است که در هر نوع نظم حقوقی در هر نوع
سیستم حقوقی هست اما يك نکته هست در کمیسیون من
دیدم که این اشارات صرفاً ناظر به قایم‌های موتور بود
ولی من اینجا می بینم که نوشته اند هر نوع قایم اعم از
موتوری و غیر موتور. آقایان نمایندگان غنايت داريد که
يکي از وسائل کسب مردم شمال مردمی که در کناره های گیلان
و مازندران هستند کرایه دادن قایم است یکی از وسائل کسب
و زدگی شان این است که عده ای میروند کپار دریا قایم

کرایه میکنند دیگران قایم کرایه میکنند و یکی از
وسائل قطعی کسب آنان کرایه دادن است به این کیفیت
ما از دست يك چنین قایم‌چینی را باز میگذاریم که
اینها بروند و وسائل قایم‌های اشخاص دیگر را که هرگز
نهمجرمند و نه قصد ارتکاب جرم دارند و نه به نیت مجرم و
به ارتکاب جرم واقف هستند اینها را کرایه میکنند و بعد
هم بموجب این ماده در صورت محکومیت متهم اموال
آنها ضبط خواهد شد من فکر میکنم به این نکته همگی
معتقد هستیم که درست نیست هیچ قانونی هیچ نظم
منصفانه ای نمیتواند کسی را که نهمجرم بوده نه معاونت
در جرم داشته و نه قصد ارتکاب جرم داشته بنحوی از اجاب
ما بیائیم او را مجازات کنیم بنابر این این موضوع با این
کیفیت باید تصحیح بشود، در صورتیکه احراز شد کس
دیگری که قایم متعلق به او است در ارتکاب این جرم
دخالت داشته، شرکت داشته و یا حداقل به قصد ارتکاب
جرم از طرف متهم آگاهی داشته، آنوقت او را مشمول يك
چنین مجازات و يك چنین بلای می بکنیم با توجه به این
مطالب چون لایحه يك شوری است و در جلسه ای که لایحه
مطرح است میشود پیشنهاد داد با توجه به این مطالبی که
عرض شد پیشنهادی است که تقدیم مقام ریاست میکنم و
بعدم طوماری است با امضای هزاران نفر که فکر میکنم
برای عده ای از آقایان نمایندگان از جمله برای خود من
از طرف مردم شمال فرستاده شده که تقدیم مقام ریاست
میکنم استدعا دارم که باین مسئله بسیار اساسی و مهم
نمایندگان محترم بذل توجه بفرمایند.

رئیس - آقای ماهیار بفرمائید.

ماهیار - مقام معظم ریاست، نمایندگان محترم
جناب آقای یزیشکیور مطالبی راجع به صید و صیادی بساحت
مقدس مجلس شورای ملی گزارش دادند بنده چون شمالی
هستم و سالیان متمادی است در صید و صیادی هم ناظر
بودهام و مشکلات کار صیادان را میدانم میخواستم موافق
مشروط عراضی باستحضار مجلس شورای ملی برسانم البته
آنچیزی که ایشان فرمودند واقعاً یکی از اشکالات کار صیادان
و دولت در منطقه شمال بود صیادان مردمان و کارگران

بحکمت خوبی هستند و اکثر شاهد دوست و میهن پرستند
و ضرر فشان و شغلشان (چند نفر از نمایندگان همه شان)
بنا کرایه فریب به اتفاق همه شان معذرت میخوام جمله خود
بالملاحیح بکنم اینها با کمال شهامت و بردباری و حوصله
در هوای سرد زمستان صید میکنند اکثر... (دکتر
مهندس بهودی - جناب عالی بعنوان موافق صحبت میکنید
یا مخالف؟) بنده موافق مشروط هستم اینها اکثر
خانواده ها و فرزندان عزیزشان پدران و برادران عزیزان
را از دست داده اند امواج خروشان دریا، توفان درمواقع
صید غریزائی را که برای آنها نان پیدا میکردند گرفته
است (صحیح است) اینها باید اعاشه بکنند من بادم
هست چندی پیش که به بندر پهلوی و از آنجا به آستارا
رفته بودم خوشبختانه در آنجا فی المجلس یعنی همان شب
بعذر بادی از صیادان پروانه میدادند که از رودخانه حق
صید داشته باشند آنان مجاز نبودند که از دریا صید کنند
عذر بادی که موفق به اخذ پروانه نشده بودند پهلوی من
آمدند گفتند ما سالیان متمادی است که صید میکنیم کاری
دیگر نداریم، ما پروانه اعطاء بکنند اما به آنها پروانه
نداده بودند البته من خواهش کردم از اموراتان که بوضعشان
رسیدگی بکنند و به آنها پروانه بدهند تا آنها مشغول بکار
شوند آنها يك جمله ای میگفتند که بسیار بجا و خوب و
براینده بود میگفتند ما حرفی نداریم برای جبران نسل
ما برای اینکه نسل ماهی از بین نرود ما حاضریم چند
سال هم صید نکنیم اما ملاحظه کنید که در همسایگی
کنار مجاور و دوست ما آنان از دریا صید میکنند ما را
جرم جرم میکنند؟ می گفتند:

سخن درست بگویم نمیتوانم دیدم

که می خوردن در حریفان و من نظاره کنم
بنابر این خواستم از جناب آقای مهندس گلرخی
خواهش کنم آنجا که شهر صنعتی نیست کشاورزی
م نیست بوضع صیادان آنجا بذل توجهی بفرمایند
بفرمائید تا آنجائی که مقدور باشد
ناظر مختصان امر بطوریکه نسل ماهی از بین نرود
رسدگی بشود جناب آقای یزیشکیور خواستم این را

عرض کنم که این صیادان هم عده ای بی انصافند (یزیشکیور -
صحت صیاد نبود) اجازة بفرمائید آنها نیکه صیاد نما
هستند میآیند ۵ نفر صیاد را به پیش میافکنند و پیش من
و شما میآیند بعد منظور نظر خود را اجرا میکنند آنها
ماهی را از صیاد بقیمت بسیار ارزان میخرند و بقیمت بسیار
گران میفروشند هرگز اجازة نمیدهند از يك نرخ معمولی
پائین بیاید یعنی از يك نرخیکه منظور نظر خودشان است
ماهی را دودی میکنند شور میکنند در مواقع مخصوص
باز بخورند گان و خرگداریان میفروشند بنابر این ما در
ضمن اینکه از صیادان اصلی حمایت میکنیم باید توجه
داشته باشیم عده ای از اینها که عرض کردم بی انصاف هستند
از این لحاظ دولت زحمت کشیده مقدار زیادی ماهی
علفخوار از کشورهای دیگر خریده برای اینکه مردابها
خشک نشود ماهیها چون در فصل تخم ریزی تخم خود را در
مردابها میریزند یعنی آنجائیکه باید نشو و نما کنند
من قدری مقید به تلفظ صحیح کلمات هستم آنها رفته اند
همان ماهیهای علفخوار را هم صید کرده اند و از بین برده اند
این را خواهش میکنم توجه داشته باشید تحقیق بفرمائید
بنابر این در ضمن اینکه باید نظارت کامل داشته باشیم
نسل ماهی منقرض نشود باید از صیادان نهایت حمایت را
داشته باشیم من میخواستم از جناب آقای مهندس گلرخی
این پرسش را بکنم که آنروز متأسفانه بنده در فرآ کسیون
بودم وقت هم خواستم اما چون دیر وقت بود نتوانستم
سؤال بکنم میخواستم این سؤال را بکنم دو دسته علاوه
بر صیادان صید میکنند دسته ای هستند مجاور دریا در کناره
دریا هستند و آنجا خانه دارند درست است که ما این
قانون را میگذاریم که این اشخاص باید با اخذ پروانه
صید کنند آیا میتوانیم قدم بقدیم برای آنان بازرسی
بگذاریم آیا میتوانیم آنان را مانع بشویم که آنان برای
اعاشه و خوراک روزانه خود يك ماهی بیاچند ماهی کوچک
که اهالی به آن کولی میگویند صید نکنند کار بسیار
دشواری است خواستم خواهش کنم به این قسمت توجه
بفرمائید ما فر هنگیان قانونی داریم و میگوئیم همیشه باید
وسيله ای بر انگیزیم که تقلب و تخلف از بین برود
در امتحانات باید مجال ندهیم بدیگران که تخلف و تقلب

کنند بنده خواستم خواهش کنم پیشنهادی هم تقدیم مقام ریاست خواهم کرد که آنرا که در ساحل در باب رای اعاشه و خوراک روزانه خود ماهی صید میکنند از مجازات معاف بشوند همین عده ای هستند که با قلاب ماهیگیری که در کیلان معروف به فرماق است که (گو با فرماق کلمه ترکی است نمیدانم) آنان صید میکنند اکثر آن در کنسار رودخانه عده ای از فرهنگیان و غیر فرهنگیان کارمند اداری روزهای تعطیل خود را به تفریح میگذرانند تفریح سالم نمیروند قمار میکنند نمیروند کارهای دیگری که مخالف با شئون اخلاقی ملت است انجام میدهند اینها میروند تمام روز را زحمت میکشند چند تا کولی از همان ماهیهای کوچک صید میکنند بعقیده من اینها را هم باید معاف کنید اینکار نسل ماهی را از بین نمیرد اجازه بفرمائید آنها هم از این مجازات معاف باشند (بکنفر از نمایندگان - صید با قلاب معاف است) موضوع دیگر اینکه هر قوم فرمودند یکی از دوستان که داد تزیید ناراحت میشود من صدایم اینطور است خیلی معذرت میخواهم اگر دوستان ناراحت میشوند اما جناب آقای مهندس گل سرخی در آن جلسه مطلبی فرمودند و فرمودند که در حوالی آستارا نزدیک آستارا یک توری گیر آوردیم که مقدار زیادی ماهی خوابار داشت جناب آقای مهندس من تحقیق کردم این توری متعلق بکشور ما نبود متعلق به کشور همسایه بود خواهش میکنم در این قسمت تحقیق بفرمائید صیادان ما همشان مطیع و خوب هستند اما وقتی اینها در زمستان کار ندارند چه بکنند در تابستان اینها پلاژداری میکنند اما زمستان باید کاری داشته باشند چه بکنند ، کسیکه کاری ندارد چه بکند شما ایجاد کار بکنید کارخانه ایجاد بکنید بیشتر اینها بطرف صید و صیادی نمیروند نمیروند خود را طعمه امواج خروشان دریای بکنند بنا بر این کسی که در زمستان کار ندارد چه بکند مجبور است یک ماهی بیاید صید بکند بوز آنرا بفروشد و از پولش اعاشه بکند اعوذ بالله من الفقر المکب و مجاوره من لا احب و وعده ای میفرمایند من لایحی هر دو درست است واقعا آمان از فقر که یک عده ای انگشت شمار گرفتارش هستند و آنان را وادار میکنند که گاهی بر خلاف قانون بروند و صید بکنند و گرفتار مأموران مخصوص جناب آقای مهندس گل سرخی بشوند و چند ماه زندانی بشوند من خواهش میکنم این مجازات را شامل

حال آن کسانی بکنند که از صیادان سوء استفاده میکنند مثلاً میروند در همان کرانه ساحل که اجازه فرمودید بکنفر میتواند برای تغذیه خود برای اعاشه خود صید بکند از نام او سوء استفاده میکنند ماهی صید میکنند بعد هم در بازار آزاد میآورند بقیمتهای گزافی میفروشند من عرض دیگری ندارم پیشنهادها را تقدیم مقام ریاست میکنم از جناب آقای مهندس گل سرخی هم خواهش میکنم بوضع صیادان خصوصاً در منطقه مرزی شهرستان آستارا که همشان شاهدوست و میهن پرست هستند مانند سایر نقاط و همشان کارشان و شغلشان و حرفه شان این است بذل توجهی بفرمائید خیلی متشکرم

رئیس - آقای مهندس ناصر بهبودی بفرمائید.
دکتر مهندس ناصر بهبودی - موقعیکه دولت لایحه را تقدیم کرد با قید یک فوریت سؤال شد که لزوم این کار چیست گفتند همانطور که جناب آقای ماهیار هم اشاره فرمودند گفتند توری با مقدار معتدله ماهی خوابار که خوابار ناری داشتند بدست شیلات رسیده است و به این علت قوه مجریه بفرق افتاده است که جلوی این کار را بگیرند و دیگر خوابار نارس خوابار غیر مجاز بدست مردم نرسد و خوابارها فقط مال شیلات باشد . مدت است بدست هیچکس ماهی نمیرسد ماهی حکم کیمیا را دارد ولی کسی در فکر نیست اما بمجرد اینکه خوابار نارس بطور قاچاق پیدا میشود دستگاهها بخرکت می افتند و فریاد بلند میشود و لازم می آید که قانون خاصی بمجلس تقدیم بشود مدتهاست که مردم ، مردم عادی مردم طبقه متوسط که عادت دارند اگر ممکن باشد شب جمعه و اگر ممکن نباشد شب عید را لااقل ماهی بخورند متأسفانه ماهی گیرشان نمی آید تازه دولت پیشنهاد میکند در تبصره سه که مکلف است طرحی بدهد در عرض سه ماه که چه خواهد کرد ولی اگر ماهی قاچاق بدست آید فریاد و اسلاما بلند میشود . (دکتر بزندان پناه - این پیشنهاد دولت نبود) چه بهتر دولتیان در فکر این کار هم نبودند و این مجلسیان بودند که دولت را مکلف کردند که لااقل برای قوت لایحوت مردم هم فکری

بکنند نمیدانم آقای مهندس گل سرخی حتماً شمال زیاد تشریف بردید در حاشیه هر رودخانه اطفال خردسال و مردان (دکتر رهزوردی - کهن سال) که نسال واقعا حقیقتی فرمودید نخی را با قلاب ماهیگیری در رودخانه انداخته و ساعتها بنگار میشینند (دکتر بزندان پناه - قانون مربوط به صید در ریاست) همه جا را فرمودید رود گاهها را هم اسم بردند جناب آقای دکتر بزندان پناه شما که همیشه مطالعه میفرمائید رو گاهها را هم فرمودند در کنار مرداب هم این کار را میکنند ولی بموجب این قانون ضابطین دادگستری باید آنها را بگیرند حالا اگر این حدی داشت و در محل های خاصی این کار را منع میکردند اشکالی نداشت میدانید که شدیداً با مواد مخدر مبارزه میشود اما استثناً حامله گرم مواد تریاکی از مجازات معاف است ولی داشتن یک ماهی ماهی که غیر قابل کنترل است با ندرل نمیشود زده مهر نمیشود کرد و نمیشود ماخذش بفرمائید که این صید قاچاق بوده یا غیر قاچاق این ماهی مجلس ممنوع است مجلس زندان دارد از دو ماه تا ۶ ماه فردا اگر در خیابان اسلامبول یکی از آقایان بر حسب اتفاق توانست یک ماهی با قیمت سرسام آوری تهیه کند ضابطین دادگستری میتوانند بلافاصله او را تعقیب کنند مطلب دیگری که بنده میخواستم نظر همکاران از جنمند را طلب کنم چند دوره است که افتخار خدمتگزاری در مجلس شورای ملی را دارم لایحه تقدیمی دولت تابه تصویب قوای مقننه نرسد و بعد توسط شاهنشاه آریا مهر موشخ نشود و در روزنامه رسمی منتشر نشود رسمیت ندارد و با بحال هم هیچ لایحه ای بمجلس تقدیم نشده که مجدداً این شرط را بکنند بنده سؤال میکنم منظور شما از این تبصره چیست ؟ آریا منظور این است که این لایحه بدون توضیح و با درج در روزنامه رسمی عملی باشد نوشتن تبصره در صورت چه ضرورت دارد آقای مهندس گل سرخی به مجلس توضیح بدهید لزوم آوردن این تبصره را تبصره ۴ را عرض میکنم (مهندس ارفع - در لایحه دولت نبوده) هیچ تریبی این تبصره باین صورت قابل طرح نیست آقای مهندس ارفع (مهندس ارفع - صحیح است که

مهندس گل سرخی (وزیر منابع طبیعی) جناب آقای رئیس بنده در کمال تأسف شاید فقط بعلم اینکه از هوش زیاد برخوردار نیستم هنوز نمیدانم چه گروهی مورد حمایت هستند (پزشکیور - مردم مصرف کننده مطلق) در اینجا قربان در کمال صداقت عرض میکنم این لایحه وقتی که تهیه شدن با آرامش وجدان کامل تهیه کردم و با آرامش وجدان کامل تقدیم کردم و با کمال راحتی خیال از آن دفاع میکنم (دکتر صدر - ولی نمایندگان این کار را نمیکنند) بنده وظیفه خودم را عرض میکنم (دکتر صدر - مختار بود) جناب آقای پزشکیور مسلماً شما کردن و به آب رفتن مستلزم تر شدن است وقتی که ما یک بر نامه ای در مملکت داریم و وظیفه ای را بدستگاهی محول میکنیم و وظیفه میخواهیم و الآن بعد از چند سال از ما می پرسید که شیلات بعد از چند سال چکار کرده باید موجبات انجام کار را در اختیار بگذارید من در گذشته زندگی نمیکنم آقای پزشکیور من همش فکر آینده را میکنم آینده کاری که به بنده محول فرمودید . اینکه در گذشته شیلات کاری کرده یا نکرده من معتقدم کاری بیشتر از آن نمیتوانسته بکند امکانات بیشتر از آن در اختیارش نبود . امروز علم جلو رفته این مشکلاتی را که امروز متوجه هستیم سالهای گذشته متوجه آن نبودیم که بتوانیم قوانین متناسب برای آقایان بیاوریم اکنون متوجه این مشکلات هستیم مسلماً در آینده هم اطلاعاتمان بیشتر خواهد شد اطلاعات عمیقتر و دقیقتر و علمی تری بدست خواهیم آورد و بر آن مبنا قوانین جدیدتری خواهیم آورد و بنده گذشته را محکوم نمیکنم فقط عرض به شما این است که در گذشته زندگی نمیکنم و میخواهم برای آینده زندگی کنم و این قانون هم برای رفع مشکل آینده است فرمودید که چه ضرورتی داشت که چنین قانونی بیاید من یک مثال مختصری عرض کردم دفعه پیش موجبات تأسف و تأخرم را گفتم و عرض کردم که در یک توری که گرفته اند نزدیک به دوهزار ماهی نارس خوابار بوده بدنیست یک خوردنهای اینجانبان ارقام بازی کنیم این ماهی ها را گفته بودم بیاورند به مجلس و میخواستم با کسب اجازه مقام ریاست در جلسه علنی بیاورم و به آقایان نشان

رئیس - آقای مهندس گل سرخی بفرمائید.

بدهم ولی فکر کردم که خدای نکرده ممکن است که اسائه ادبی باشد باین واسطه نیابردم تا دقیقه آخر هم جلو در اطاقم بود ولی نیابردم ماهی خواباری که باید وزن متوسط آن به صد کیلو برسد همان ماهی را آقایان گاهی در روزنامهها میخوانند گاهی به هزار کیلو میرسد آن ماهی در وزن دو کیلو و ۳ کیلو صید شده بود بطور متوسط در حدود ۲۵ درصد و گاهی در حدود ۲۸ تا ۲۹ درصد وزن یک ماهی خوابار است این ماهی اگر در صید طبیعی برسد میتواند سی در صد یا سی و هشت درصد وزنش را خوابار بدهد و این خوابار چیزی است که ما در حدود کیلویی ۳۶ دلار از مملکت بخارج از کشور صادر میکنیم و میفروشیم این وضع خوابار ماهی است و گوشتش را از قرار تنی ۵۶۸ دلار بخارج از کشور صادر میکنیم یک دانه ماهی خوابار در صورتیکه در حدود سن طبیعی صید بشود حسابی که بنده این جا کردم ۹۳۰ دلار ارزش خوابار آنست اگر قیمت را نسبت قیمت ۲۰٪ را اضافه کنیم قیمت گوشتش را حساب کنیم ۹۷۶ دلار قیمت یک ماهی است برای مملکت و این را بهیچوجه نمیتوانیم اجازه بدهیم که یک قاچاقچی و یک صیاد در صید غیر مجاز بکار بپردازند (یزشکیپور) این را ما هم قبول داریم ولی لقمه را از گدای مردم بیرون نکشید ما در اینجا جناب آقای یزشکیپور و آقایان محترم بهیچوجه با صیاد کار نداریم صیاد مورد حمایت صد درصد ماست ولی آن صیادی که مجاز است ما الآن ۴۰ شرکت تعاونی داریم برای صید در هر شرکت تعاونی بطور متوسط صد صیاد عضو است یعنی چهار هزار صیاد برای شیلات صید میکنند از بنده سؤال فرمودید که به چه مناسبتی شیلات نمیتواند رقابت بکند روشن است این آقایان مجبورند صیادان مجاز ماهی را بگیرند کیلویی ۶ تومان بفروشند شیلات و صیادان غیر مجاز این ماهیها را میبرند و کیلویی ۲۰ تومان بیبازار میفروشند مسلماً شیلات نمیتواند رقابت کند و صیادان غیر مجاز بازار گرمتری دارند و الآن ما نمیتوانیم در مورد طپد دفاع کنیم از یک عده صیاد غیر مجاز که برخلاف اصول دارند صید میکنند (یزشکیپور) در

باره مردم صحبت بفرمائید) در آن مورد هم الآن میرسیم عرض میکنم بنده در اینجا میخواهم بنیم این حمایت از صیادان غیر مجاز نا امید کردن صیادان مجاز نیست (صحیح است) نا امید کردن آنها از قوانین حمایت قوانین مملکت نیست؟ (صحیح است) مادر اینجا یک گروهی داریم که با کمال فعالیت و کوشش دارند شب و روز جان می کنند همان در باهائی که گفتید میروند و با امواج خروشان روبرو هستند آنوقت ما بایا هم عدهای را که بصورت قانونی کار میکنند کنار بگذاریم و طرف دیگری را حمایت کنیم و به ضرر آنها داور می کنیم (یزشکیپور) ما چنین چیزی را نگفتیم ما اینجا قانونی داریم فقط برای جلوگیری صید غیر مجاز است والا صید مجاز که اشکالی ندارد مورد حمایت ماست فرمودید که یک عدهای از مردم بحکم سنت های سنوایی و سنت های تاریخی مشغول این صید هستند من قبول دارم که یک عده ای به حکم سنت های سنوایی یک کارهایی را کردند ولی آن موقعی که ضرورت دارد که این کار متوقف بشود راه دوم ندارد اگر یک سنت سنوایی صحیحی نبود باید متوقف گردد اگر امروز متوقف نشود سال بعد باید متوقف بشود اگر امروز متوقف نشود فردا باید متوقف شود کما اینکه ما در قوانین گذشته که داشتیم مصرف ماهی را برای اهالی جنوب اجازه دادیم هیچ اشکالی ندارد که این محدودیت و محدودیت برای آنها هم ایجاد بشود سنت ها اگر صحیح نبود باید بر طرف بشود از طرف دیگر اینجا راجع به مردم فرمودند که افرادی که کنار دریا و رودخانه هستند و غذایشان تمام ماهی است باید آنها بتوانند بروند صید میکنند برای مصرف شخصی من مصرف شخصی را واقعاً نفهمیدم مصرف شخصی را نمیدانم چیست با صد گرم خوابار میتواند در روز مصرف شخصی باشد دو ناهای سفید هم میتواند مصرف شخصی باشد پنج تا ماهی کسولی هم میتواند مصرف شخصی باشد و گذشته از آن چه فرقی است بین یک فرد شمالی با فردی که در سایر نقاط مملکت است فرد شمالی در کنار دریاست از تمام مواهب طبیعت برخوردار است طبیعت تمام کمک را به او کرده با طبیعت جنگ ندارد

ملا با افراد مملکت از زراعتش نهایت استفاده را میکند چه فرقی دارد با فردی که در کاشان یا یزد زندگی میکند چرا نباید این ماهی گرفته بشود برای تمام مردم و با توزیع صحیح در اختیار همه مردم گذاشته بشود (صحیح است) فقط به صرف اینکه این فرد شمالی در کنار دریاست اجازه صید غیر مجاز داده بشود اصح است (نمیدانم چطور صحیح است در مورد دیگر فرمودند که این درست حکم یک کسی را دارد که بروداز مغازه ای نان بخرد این بعنوان غیر مجاز تلقی بشود و باید بپردازد بیکر من فکر میکنم این مثل زیاد نمیتواند بمورد باشد من مخالفش را میگویم جناب آقای یزشکیپور اگر یک کسی در جوار مغازه خواربار فروشی زند کسی میکرد این حق را دارد که تمام مواد خوراکی را از مغازه بطور غیر مجاز بردارد استفاده بکند؟ این درست نیست ضوابطی است همانطوریکه سایر افسراد مملکت برای ما بحتاج خودشان پول میدهند و میخرند این شخص هم باید پول دهد و بخرد و بهیچوجه اجازه صید غیر مجاز به او نباید داده شود و این ترتیب بنده فکر میکنم که اگر پیشنهادهای مرکز این بود که حمل و نگاهداری از قانون حذف شود بیاید صید با وسایل حمل که قایق های موتوری یا غیر موتوری است حذف بشود من ضرورتی نمی بینم که چنین قانونی داشته باشیم فرمودند که قانون برای مردم است من صد درصد با قلم و احترام کامل هم به این قوانین دارم ولی این قوانین در صورتی خیلی محترم و مقدس خواهد بود که فقط حقوق اکثریت مردم را که نه برای حفظ حقوق یک اقلیت بدهند آنها هم برای تجویز یک عمل غیر مجاز باشد بهیچوجه چیز چیزی نیست وسیله نقلیه ای که در این جا فرمودید که اگر متعاقب به متهم نباشد نمیتواند مورد توقیف قرار گیرد در این جا ما راجع بوسیله نقلیه صحبت نمیکنیم ما به صید است این موضوع با قاچاق مواد مخدر فرق دارد آنجا اتومبیل وسیله حمل است در اینجا قایق وسیله است و ما راجع بوسیله صید صحبت میکنیم و اینجا بوسیله ای مثل قایق در کنار دریا داریم و میدانیم ممکن است برای صید غیر مجاز بکار برود بنا بر این نباید آن را

به کسی واگذار کنیم چرا باید این حق را بدهیم والا اگر دو نفر قایق داشته باشند این با قایق آن و آن با قایق این میروند صید میکنند و میگویند که این قایق متعلق بحسین بود یا آن یکی بحسن بنده نمیدانم چطور میتوانیم این قوانین را اجراء بکنیم و در این مورد باید عرض کنم طوماری که نوشته بشود و در کمال صراحت و روشن چون عنوان قانون ما جلو گیری از صید غیر مجاز است یعنی هر طوماری که امضاء بشود برای تجویز صید غیر مجاز است و این طومار نمیتواند مورد توجه قرار گیرد عرض کنم همانطور که گفتیم ما بصیادان کمال احترام را داریم و اگر عنوان آن را عرض میکردند قانون حفظ و حمایت صیادان مجاز بود شاید خیلی بهتر بود ما میخواهیم آن رقابت غیر مشروع را از میان صیادان برداریم و صیادان مجاز صد درصد مورد حمایت ما خواهند بود گذشته از آن فرمودید این صیادان غیر مجاز چکار بکنند این همه کار عمرانی در مملکت ایجاد شده خوب بروند کار کنند بیایند برای خود ما کار کنند ما در شمال کارگاههایی برای پرورش و برای تکثیر ماهی تأسیس کرده ایم و برای اینکارها از وجود آنها استفاده خواهیم کرد منتها این فعاری است که در آن آنها برده اند و چون برده اند از آن رو بر نمیگردانند بیایند برای ما کار کنند ما منتشان را هم داریم ولی باید از صید غیر مجاز دست بردارند در پاسخ فرمایشات جناب آقای مهندس بهبودی که فرمودند این قوانین برای حفظ خوابار بوده اولاً اینطور نیست و اگر باشد هم هیچ مانعی ندارد خوابار یک ثروت ملی است (صحیح است) شاید شخص بنده یک بار زیاد ببار آنها در میهمانیها فرصت پیدا کرده ام که خوابار بخورم ولی خوابار ثروت ملی مملکت است (صحیح است) و طلا وارد ایران میکند اما راجع به ماهی صحبت فرمودید کاملاً صحیح است که ماهی نیست و ماهی گران است ولی چرا ماهی نیست دلیلش واضح است برای اینکه هر چه بچه ماهی که ما پرورش میدهیم بوسیله همین صیادان صید میشود شیلات توهای مخصوصی دارد که اندازه های معین ماهی که کوچک باشد از چشمه های آن نور رد میشود ولی این بچه ماهیها بوسیله همین صیادان که ما میخواهیم جلویشان

را بگیریم گرفته میشود این بی انصافیها که چکترین بجه ماهی را هم میگیرند یعنی همان بجه ماهیهای را که ما بدریا میبریم که چند سال دیگر بگیریم آن صیادان غیر معجز میگیرند آنوقت شما چطور میخواهید ماهی در دریای خزر فرایوان باشد دیگر چیزی نمونده است که بگیرند بنده با کمال صراحت عرض میکنم اگر این وضع ادامه پیدا کند دو سال دیگر اثری از ماهی نخواهد بود راجع به اطفال خردسال و مردان کهنسال فرمودید که اطراف رودخانهها میگردند و ماهی میگیرند خوب نگردند و ماهی نگیرند بروند کارهای تولیدی بکنند بروند کار کشاورزی بکنند این همه کار در شمال ایجاد شده است به چه مناسبت يك بچه باید وقت خودش را صرف کار تولیدی نکند و برود کنار رودخانه و دریا برای اینکه يك ماهی بگیرد و بیست تومان بفروشد این کار را نکند و برود دنبال کار در تبره چهار فرمودید که در کمیسیون اضافه شده است شاید دلایلی داشته باشد که دلایل آنرا آقای پرتو معاون وزارت دادگستری برضتان میرسانند در این مورد با کسب اجازه از جناب آقای رئیس همانطور که عرض مبارکشان رساندم من با وجدان کاملا آرام این لایحه را تهیه کرده ام و اعتقاد دارم برای وظیفه ای که بمن دادید باید این حداقل اسلحه را در اختیار داشته باشم (احسن - احسن).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) بورد در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد چون پیشنهادات زیادی راجع به این لایحه رسیده و بنده خیال میکنم طرح این پیشنهادات در جلسه درست نباشد اگر خانمها و آقایان موافق باشند این پیشنهادات و پیشنهادات دیگری که ممکن است نمایندگان محترم داشته باشند برود به کمیسیون و بررسی شود و لایحه تنقیح شده بمجلس بیاید بنابراین رأی میگیریم به ارجاع این لایحه به کمیسیون از خانمها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه به کمیسیون برمیگردد خواهش میکنم اگر پیشنهادات دیگری

نمایندگان محترم دارند بکمیسیون مرحمت فرمایند.

خواجه نوری - اجازه میفرمائید که این لایحه دوشوری تلقی شود که در شور دوم پیشنهادات جدیدی داده بشود.

رئیس - صحیح است این لایحه دوشوری تلقی میشود و جلسه بعد شور دوم آن خواهد بود.

۶ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون کشاورزی راجع به اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش کمیسیون راجع به اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی مطرح است قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون کشاورزی بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشاورزی در جلسه چهارشنبه ۱۱/۱۱/۴۶ با حضور نماینده دولت لایحه شماره ۵۶۵۲-۹۶/۱۱/۵۰ راجع به اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی ایران را که گزارش شور اول آن بشماره ۲۱۷ چاپ گردیده برای شور دوم رسیدگی و مصوبه شور اول را تائید و تصویب کرد. اینک گزارش آن بشرح زیر تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

ماده واحده - ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی مصوب ۲۹ دیماه ۱۳۴۵ بشرح زیر اصلاح میگردد.

لایحه اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی

ماده ۹ - مجمع عمومی صاحبان سهام تشکیل میشود از وزیر کشاورزی و وزیر دارائی - وزیر آبرق - وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی - وزیر منابع طبیعی - وزیر تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی ریاست جلسه را وزیر کشاورزی عهده دار خواهد بود در صورت تساوی آراء موافق و مخالف رأی طرفی که وزیر کشاورزی با آن موافقت دارد معتبر خواهد بود.

مخبر کمیسیون کشاورزی - مهندس رباحی

گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه نهمه ۱۱/۱۱/۴۶ لایحه دولت راجع به اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی ایران را برای شور دوم رسیدگی و مصوبه شور اول را تصویب کرد. اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دهبیم

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب به مجلس سنا فرستاده میشود.

۷ - طرح و تصویب گزارش يك فوریتی کمیسیون محاسبات راجع به نسخ ماده واحده قانون مصوب ۱۶ تیرماه ۱۳۴۴ راجع به اهداء زمین و ساختمان از طرف مجلس شورای ملی بوزارت فرهنگ و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش يك فوریتی راجع به نسخ قانون مصوب ۱۶ تیرماه ۱۳۴۳ مطرح است قرائت میشود. (شرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون محاسبات بمجلس شورای ملی

کمیسیون محاسبات در جلسه اول اسفندماه ۱۳۴۶ حضور آقای قراچورلو کارپرداز مجلس شورای ملی لایحه شماره ۱۵۹ - ۱۳۴۶/۱۱/۲۲ راجع به نسخ قانون مصوب ۱۶ تیرماه ۱۳۴۳ را که بشماره ۲۳۱ چاپ گردیده رسیدگی و قرارداد و بشرح زیر تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد

ماده واحده - ماده واحده قانون مصوب ۱۶ تیرماه ۱۳۴۳ که مربوط به اهداء يك قطعه زمین بمساحت ۶۹۰۲۰ متر مربع و ساختمان احداثی در آن از طرف مجلس شورای ملی بوزارت فرهنگ میباشد منسوخ و زمین

و ساختمان مزبور کماکان در ملکیت مجلس شورای ملی خواهد بود.

مفاد تبصره يك قانون مذکور کماکان بقوت خود باقیست

رئیس کمیسیون محاسبات - مصطفوی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای قراچورلو بفرمائید

قراچورلو - با اجازه مقام محترم ریاست، خانمها و آقایان نمایندگان محترم، در موقع طرح ماده واحده استرداد ساختمان مجلس شورای ملی از وزارت آموزش و پرورش از طرف بعضی از همکاران عزیزم مطالبی عنوان شد که لازم میدانم برای روشن شدن موضوع توضیحاتی بفرماید نمایندگان محترم برسانم مجلس شورای ملی سدسال و نیم قبل بانک احساسات پر شور و مبین پرستانه و قابل تقدیس که از افکار بلند شاهنشاه آریامهر رهبر ملت ایران الهام میگرفت برای پیشرفت و گسترش امر تعلیم و تربیت در کشور ساختمان مورد احتیاج خود را به وزارت آموزش و پرورش انتقال داد و به بیبروی همین احساسات بنا به دستور مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی ساختمانهای غربی مجلس نیز در اختیار ادارات تابعه وزارت آموزش و پرورش مثل اداره کل ساختمان و اداره نقش برداری گذاشته شد که از این ساختمانها استفاده کنند و آنها هم از این ساختمانها استفاده میکنند پس از واگذاری ساختمان بزرگ در طول این مدت سه سال و نیم که از مدت واگذاری میگذشت ما به اشکالات متعددی برخورد کردیم منجمله اینکه برای تأمین جابجایی کارمندان اداری مجلس شورای ملی و همچنین برای تشکیل کمیسیونهای متعددی که همه روزه در مجلس تشکیل میشود و ملاحظه میفرمائید در ساختمان فعلی از نظر جابجایی تشکیل کمیسیونها در مضیقه هستیم و بعضی از کمیسیونها سه چهار کمیسیون در جلسه خصوصی جلسات خود را تشکیل میدهند و بعضی روزها کمیسیونها ناچارند در همین تالار جلسه عائلی در گوشه و کنار جلسات خود را تشکیل بدهند و در آن واحد چندین کمیسیون در این تالار جلسه داشته باشند پس ما برای تشکیل جلسات کمیسیونها و تأمین جابجایی کارمندان اداری مجلس احتیاج به محل بزرگتری داشتیم مقام ریاست امر فرمودند

که نقشه‌ای برای احداث ساختمان جدید و تأمین این منظور تهیه کنند نقشه‌ای تهیه شد که در قسمت شرقی ساختمان نو یک ساختمان سه طبقه احداث بشود بعد که این نقشه تهیه شد مهندسین مشاور و مهندسین سازمان برنامه اظهار نظر کردند که اگر این ساختمان که نقشه‌اش را تهیه کرده ایم ساخته شود قسمت شرقی تالار جلسه علنی را که در برنامه چهارم اعتبارش تأمین شده و ساخته خواهد شد خواهد گرفت و از نایش نور آفتاب که از قسمت شرق این تالار می‌تابد جلوگیری خواهد کرد ضمناً ساختمانی که به وزارت آموزش و پرورش واگذار کردیم نقشه اصلیش ۱۷ طبقه است و اگر طبقات ۱۷ گانه‌اش مورد استفاده وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گرفت مهندسین مشاور اظهار نظر کردند که مشرف به تالار جلسه علنی خواهد شد و این مشرف بودن به تالار جلسه علنی صلاح نیست از طرفی در ورودی که اول در نقشه‌های قبلی پیش بینی شده بود از شمال از طرف خیابان زاله بود و با واگذاری این ساختمان به وزارت آموزش و پرورش ناچار بودیم در ورودی از طرف غرب تأمین کنیم و یک در ورودی برای مجلس شورای ملی با این فضا و وسعت کافی نبود که این نکته الان هم که ما در این محل انجام وظیفه می‌نمائیم دردی که نمایندگان محترم تشرف می‌آورند تا دردی که کارمندان و ارباب رجوع مراجعه می‌نمایند جدا گانه است و در آن صورت نمایندگان محترم و ارباب رجوع و کارکنان مجلس شورای ملی ناچار بودند منحصر از یک در استفاده کنند و با مطالباتی که شد دیدیم عملی نیست و اشکالات بزرگی در آتیه وجود خواهد آورد ضمناً بطوریکه ملاحظه میفرمائید از اول دوره گذشته از مولکین و ارباب رجوع نمایندگان در حوضخانه پذیرائی می‌کنیم ولی همیشه این حوضخانه که مورد استفاده نمایندگان محترم بوده است از لحاظ کمی جا و از لحاظ اجتماع و تعداد ارباب رجوع و تعداد مولکین که روزمره با نمایندگان خود کار دارند کافی نبوده (صحیح است) و چون ادواریست و یکم و بیست و دوم ادوار انقلابی است و و کلانی که در اینجا تشرف دارند و کیل مردم هستند و اگر یک روز

آمار افرادی که بمجلس مراجعه میکنند و روزانه حدود ۱۰۰۰ نفر است بررسی کنیم می‌بینیم که بهیچ وجه با دوره‌های گذشته قابل مقایسه نیست پس ما ناچار بودیم برای ارباب رجوع و مردمی که با نمایندگان ملت سروکار دارند یک محل و مکان وسیعتری پیش بینی کنیم تا بتوانیم از آنها وقتی که کار دارند و بمجلس مراجعه میکنند بنحو آبرومندی پذیرائی کنیم (صحیح است) و این مقدر نبود جز اینکه ساختمان جدیدی احداث بکنیم و ساختمان جدید هم که عرض کردم مانع نایش نور میشد ضمناً چون اسناد مالکیت خانه‌هایی که در گذشته برای مجلس شورای ملی خریداری شده بود در حدود ۹۰ سند کوچک مربوط به خانه‌های اشخاصی بوده که در طول ۵ سال خریداری شده بود و تبدیل بیک سند مالکیت نشده بود کاربرد از مجلس شورای ملی در طول این سه سال و نیم که از مدت واگذاری ساختمان به وزارت آموزش و پرورش می‌گذشت موفق نشده بود سند انتقال قطعی را به وزارت آموزش و پرورش تهیه و امضاء کند از طرفی سند مالکیت وزارت آموزش و پرورش تهیه و امضاء نشده بود ضمناً ساختمانی که واگذار کردیم ابتدا تصور می‌کردیم احتیاج وزارت آموزش و پرورش را تأمین میکند و وزارت آموزش و پرورش میتواند تمام ادارات تابعه خود و حوزه وزارتی را در اینجا متمرکز کند ولی بعداً به این نکته توجه پیدا شد که این ساختمان برای وزارت آموزش و پرورش کافی نیست و با وجود واگذاری این ساختمان وزارت آموزش و پرورش ناچار بود که قسمتی از ادارات خودش را در ساختمانهای دیگری جا بدهد و با مطالباتی که شد توجه پیدا شد که وزارت آموزش و پرورش با اعتبارات مربوط میتواند یک ساختمان بزرگتری در محل مناسبتری برای خودش بسازد و در آن ساختمان تمام ادارات خودش را متمرکز بکند که از لحاظ تمرکز بسیار منفع‌وار است وزارت آموزش و پرورش میباشد اشکالاتی که عرض کردم از یک طرف و این که ساختمان واگذاری احتیاجات وزارت آموزش و پرورش بطور کافی تأمین نمی‌نماید از سوی دیگر ما را بر آن داشت که

مذاکراتی با وزارت آموزش و پرورش بعمل بیاوریم و موافقت آنها را جلب بکنیم مخصوصاً مقام محترم ریاست مذاکراتی که با مسئولان امر بعمل آوردند و وزارت آموزش و پرورش هم موافقت کرد که ساختمان مورد احتیاج خود را در جای مناسبتری بنا کنند و بنا واگذاری مجدد این ساختمان بمجلس شورای ملی موافقت کرده و قبل از اینکه ماده واحده بمجلس تقدیم شود از طرف مقامات وزارت آموزش و پرورش در این مورد اعلامیه صادر شد که در اکثر جراید منتشر شد و قطعا خانم‌ها و آقایان ملاحظه فرمودند با توضیحاتی که عرض کردم واگذاری ساختمان وزارت آموزش و پرورش در سه سال و نیم قبل و استرداد آن بنا ماده واحده ای که تقدیم شد در هفته گذشته عملی بسیار بجا و منطقی بود آن روز از لحاظ کسرتش تعلیم و تربیت خدمت تعلیم و تربیت لازم بود و امروز چون دیدیم که حقیقتاً نظر ما آنطور که باید تأمین نمیشود و احتیاجات وزارت آموزش و پرورش هم تأمین نمی‌گردد باز رأی میدهیم که این ساختمان به مجلس شورای ملی مسترد گردد پس با این ترتیب ما مشاهده میکنیم که مجلس شورای ملی بخصوص ادوار انقلابی در روزه‌های ۲۱ و ۲۲ هیچگاه از حمایت و پشتیبانی دولت و سازمانهای اداری مضایقه نداشته و نخواهد داشت در مواقع لزوم حتی از واگذاری ساختمان مورد استفاده خودش برای پیشرفت و گسترش آموزش و پرورش مضایقه نخواهد کرد (صحیح است) با توضیحاتی که عرض کردم بی‌شک جای ابهامی باقی نماند و مخصوصاً از فرمایشاتی که چند نفر همکاران فرمودند در جلسه گذشته و در جراید نیز و تفسیرهایی شده بود امید است مطلب روشن شده باشد (احسن)

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) بورد در شور ماده واحده رأی میگیریم خواهش میکنم خانمها و آقایان بکنند موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به این لایحه بنا و در قهوه خدای میشود

اسامی نمایندگان بترتیب زیر وسیله منشی آقای

مهندس صائبی، اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد.

آقایان: انشاء - دکتر اسفندیاری - امیر احمدی - سلیمانی - دکتر ستوده - تیمسار همایونی - بانو دکتر دولتشاهی - بوشهری - دکتر شفیع امین - بانو زاهدی - دکتر مدنی - دکتر دادفر - سعید وزیرتی - اهری - دکتر مهندس بهبودی - کمالوند - دکتر رهزوردی - طباطبائی - رضازاده - دکتر سعید حکمت - ابوذر - دکتر تیت منصور - دکتر وحیدنیا - دکتر مهدب - فضائلی - دکتر وفا - مرونی - دکتر سعید - توسلی - ریگی - کاسمی - دکتر پروا عظیم - دکتر امامی خوئی - صادقی - دهبیم - فخر طباطبائی - دکتر شریعت - معظمی - کیوان - دکتر مالکی - فرهاد پور - دکتر متین - مهندس ریاضی - صالحی - مهندس صائبی - صادق سمعی - کورس - بیات - دکتر غنی - اخلاقی - مهرزاد - دکتر بقائی یزدی - مهندس قادریناه - فروتن - مهندس ارفع - مهندس ریاحی - دکتر رفعت - یز شکپور - مهندس سهم الدینی - ثامن - بهنیا - مجد - دکتر خطیبی - دکتر زشتی - دکتر عدل - تیمسار نکوزاد - دکتر یگانگی - روستا - پرویزی - دکتر صاحبم - بوسفی - بابنده - مصطفوی - سلیمانی کاشانی - آموزگار - تهرانی - دکتر محقق - مرزبانی - دکتر برومند - موسوی - کوهی - جهانشاهی - مهندس اردلان - دکتر مهدوی - دکتر میرعلاء - مانی - مهندس عترت - عجم - صدقیانی زاده - جوادی - ارباخانی پور - صائب - امامی رضوی - شکبیا - معیری - حی - دکتر صفائی - مهندس اسدی - سنجع - دکتر فریور - جاماسبی - دکتر عدل طباطبائی - فهیمی - دکتر زعفرانلو - مهندس زرآور - بهادری - دکتر عظیمی - مبارکی - امام مردوخ - بانو ابتهج سمعی - تیمسار حکیمیان - مهندس پروشانی - ارسنجانی - مافی - مؤید امینی - مهاجرانی - دکتر رفیعی - بانو سعیدی - مهندس کیا - مهندس بهرام زاده - اسدی - ظفر - دکتر اعتمادی - ملک افضلی - صائبی - محدث زاده - مهندس معینی - کلانتری - کلانتر هرمنی - مسعودی - دکتر حکیم شوشتری - دانشمند - خواججه نوری - دکتر کفائی - بانو جهانبانی - دکتر یزدان پناه - دکتر خزائلی - ملکزاده - پروفیسور مخبر فرهمند - اولیاء - مرندی - رامبد - کتر صالحی - دکتر عاملی - دکتر طالع - مهندس

بهدوی- شاهنده- پوربابائی- مهندس عطائی- پدramی-
 شیخ الاسلامی- د کتر فر بود- ماهیار- د کتر کیان- عامری-
 مهندس بدر صالحیان- د کتر صدر- مهندس برومند-
 د کتر سبزواری- مهندس بریمانی- مریدی- بانو تربیت
 پورساطع- خانلر قراچورلو- د کتر الموتی- مهندس جلالی
 نوری- د کتر خیر اندیش- عباس میرزائی- ضیاء احمدی
 شاخوئی- فولادوند- زرگرزاده- مهندس فروهر- مهندس
 عدل- ساکینیان- مهندس معینی زند- د کتر گاکیکیک-
 شیخ بهائی- د کتر قهرمان- د کتر نجیمی- قراچورلو-
 مهندس معتمدی- مهندس اربابی- موسوی- روحانی- د کتر
 ضیائی- تیمسار وحدانیان- د کتر موقفی.

(آراء مأخوذه شماره شد و نتیجه قرار زیر اعلام
 گردید)

آراء موافق ۱۷۹ رأی
 رأی مخالف ۱ رأی
 رئیس- لایحه با ۱۷۹ رأی موافق و رأی مخالف
 به تصویب رسید به کسب در دای مجلس و بدولت ابلاغ
 میشود.

موافقین- آقایان:

انشاء- د کتر اسفندیاری- امیر احمدی- سلیمانی-
 د کتر ستوده- تیمسار همايونی- بانو د کتر دولتشاهی-
 بوشری- د کتر شفیع امین- بانو زاهدی- د کتر مدنی-
 د کتر دادفر- سعید وزیري- اهري- د کتر مهندس
 بهودی- کمالوند- د کتر زهنوردی- طباطبائی-
 رضا زاده- د کتر سعید حکمت- ابوذر- د کتر
 بیت منصور- د کتر وحیدنیاب- د کتر مهذب- د کتر موقفی-
 مبارکی- امام مردوخ- بانو ابتهاج سمیعی- تیمسار
 حکیمیان- مهندس پروشانی- ارسنجانی- منافی- مؤید
 امینی- مهاجرانی- د کتر زرقیعی- بانو سعیدی- مهندس
 کیا- مهندس بهرام زاده- اسدی- ظفر- د کتر اعتمادی-
 ملک افضلی- صائبی- محدث زاده- مهندس معینی-
 کلانتری- کلانتر هرمزی- مسعودی- د کتر حکیم
 شوشتری- دانشمند- خواجه نوری- د کتر کفائی-
 بانو جهانبانی- د کتر یزدانی پناه- د کتر خزانگی-
 ملکزاده- پروفیسور مخبر فرهمند- اولیاء- مرندی-

۸- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون

وزارت کار و امور اجتماعی

رئیس- آقای معتمدی بفرمائید.

معتمدی (معاون وزارت کار و امور اجتماعی)-
 لایحه ایست برای افزودن يك ماده به آئین نامه اجرائی
 قسمت اول تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ که برای
 ارسال به کمیسیون دارائی تقدیم مقام ریاست میشود
 رئیس- به کمیسیون دارائی ارجاع میشود.

۹- اخذ رأی نهائی و تصویب لایحه قانونی

واصله از مجلس سنا راجع به اضافه اعتبارات

سال ۱۳۴۶ کل کشور و ابلاغ بدولت

رئیس- لایحه مربوط به اضافه اعتبارات ۱۳۴۶
 کشور مطرح است قرائت میشود.
 (شرح زیر خوانده شد)

قانون اضافه اعتبارات سال ۱۳۴۶ کشور

ماده واحده- اجازه داده میشود از محل اضافه
 درآمدهای سال ۱۳۴۶ کل کشور مبلغ دو میلیارد و هشتصد
 و هشتاد و درمیلیون و ششصد و نود و دو هزار ریال
 ۲۸۷۲۶۹۰۰۰۰ ریال از مجموع اضافه اعتبارات مصوب
 هیات وزیران که باستناد ماده ۱۱ قانون محاسبات عمومی
 سوجه پنج فقره تصویب نامه های شماره ۹۵۹۴-۱۳۴۶/۶/۸
 ۲۳۱۹۰۰۰-۲۳۱۹۰۰۰ و ۴۶۷/۶/۱۴ و ۲۵۲۰/۴ و ۱۳۴۶/۶/۲۳ و ۲۵۸۰/۴
 ۱۳۴۶/۶/۲۹ و ۲۸۶۹۲- ۴۶۷/۶/۱۳ تصویب شده است طبق
 جدول پیوست به ارقام اعتبارات مربوط در بودجه سال
 ۱۳۴۶ کل کشور اضافه شود.

تبصره- تغییر میزان اعتبار و ماده هزینه بر نامه های
 موضوع جدول پیوست به پیشنهاد نخست وزیر و تصویب
 کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی بعمل خواهد آمد.
 لایحه قانونی بالا مشتمل بر يك ماده و يك تبصره در
 حدود دویست و سی ام بهمین یکپار و سیصد و چهل و شش
 نس تصویب مجلس سنا رسید.

رئیس مجلس سنا- مهندس شریف امامی
 رئیس- این لایحه عیناً بهمین ترتیب که در مجلس شورای

ملی تصویب رسیده بود در مجلس سنا هم تصویب شده نسبت
 به این لایحه باورقه اخذ رأی میشود.

(اسامی نمایندگان ترتیب زیر بوسیله منشی آقای
 مهندس صائبی اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد).

آقایان: د کتر غنی- اخلاقی- کورس- خانم

جهانبانی- خانم نیره سعیدی- مهندس فروهر- مهندس
 پروشانی- د کتر قهرمان- فروتن- د کتر صاحب قلم-
 د کتر سعید حکمت- د کتر عدل- فهمی- خواجه
 نوری- د کتر یزدانی پناه- مهندس ارفع- د کتر دادفر-
 د کتر الموتی- عجم- د کتر نجیمی- صادقی- مهندس
 پرویز بهودی- د کتر خطیبی- روحانی- مرتضوی-
 اهري- د کتر سبزواری- مهندس برومند- تیمسار
 حکیمیان- مهندس سهم الدینی- معظمی- روستا-
 صدقیانی زاده- د کتر صفائی- د کتر زعفرانلو- پدramی-
 صادق سمیعی- مهندس عترت- د کتر خزانگی- دانشمند-
 د کتر حکیم شوشتری- د کتر بقائی یزدی- ارسنجانی-
 د کتر مدنی- تهرانی- یوسفی- خانم تربیت- بیات-
 مهندس قادر پناه- د کتر امامی خوئی- د کتر پیر تواعظم-
 مهندس جلالی نوری- د کتر رشتی- ضیاء احمدی-
 موسوی- صائب- خی- عطیمی- مهرزاد- د کتر
 موقفی- پوربابائی- مهندس زر آور- پابنده- د کتر
 محققى- توسلی- قراچورلو- د کتر اسفندیاری- مؤید
 امینی- پروفیسور مخبر فرهمند- آموزگار- جاماسبی-
 کلانتری- د کتر اعتمادی- امام مردوخ- ظفر-
 انشاء- ملکزاده آملی- مهندس بریمانی- سلیمانی
 کاشانی- مهندس کیا- مریدی- ثامنی- د کتر متین-
 د کتر زهنوردی- مهندس اسدی سمیع- مروئی-
 کاسمی- موسوی ما کوئی- فولادوند- د کتر برومند-
 طباطبائی- مسعودی- عامری- مهاجرانی- ملک افضلی-
 صائبی- د کتر صالحی- د کتر وفا- د کتر ضیائی- ابراهیمی-
 رضا زاده- پورساطع- مریدی- د کتر ستوده-
 د کتر خیر اندیش- اولیاء- محدث زاده- مهندس عدل-
 د کتر ملکى- فرهادپور- تیمسار نسکوزاد- کمالوند-
 بدر صالحیان- جهانشاهی- د کتر عدل طباطبائی-

مخالف: آقای پردلی

شیخ الاسلامی - خانم زاهدی - مانی - دکتر امین - صالحی - معیری - مبارک کی - امیراحمدی - دکتر بیت منصور - ابوزر - دکتر شریعت - امامی رضوی - تیمسارهمايونی - قراچورلو - تیمسار حکیمیان - فضائلی - دکتر رفعت - دکتر وحیدنیا - سعید وزیری - ماهیار - بوشهری - ایلخانی پور - مهندس اربابی - دکتر مهدوی - اردلان - دکتر فر بود - دکتر یگانگی - دکتر کیان - شاخوئی - سلیمانی - تیمسار وحدانیان - بهنیا - ربکی کلانتر هرزی - زرگرزاده - کیوان - دکتر فر بود - اسدی - یز شکپور - مهندس عطائی - دکتر طالع - مهندس ریاضی - مهندس صائبی - خانم ابتهاج سمعی - دکتر عاملی تهرانی - دکتر صدر - مهندس معینی - عباس میرزائی - دکتر سعید - مجد - دکتر مهذب - شکیمیا - جوادی - شیخ بهائی - مهندس ریاحی - ساکینیان - دکتر گاکیک - مهندس معینی زند - بانود کتر دولت شاهی .

(آراء مأخوذه شماره شد و نتیجه بقرار زیر اعلام گردید)

آراء موافق ۱۵۸ رأی

ممتنع ۸ رأی

رئیس - لایحه با ۱۵۸ رأی موافق و ۸ رأی ممتنع تصویب شد بدولت ابلاغ میشود .

موافقین - آقایان : جوادی - دکتر عاملی تهرانی - سرلشکر نکوزاد - ملک افضلی - حیدر صائبی - مرندی - ثامنی - موسی صالحی - مهندس بریمانی - مهندس کیا - دکتر پرتو اعظم - سلیمانی کاشانی - جاماسبی - مریدی - عجم - اخلاقی - نیره سعیدی - مهرزاد - نیره ابتهاج سمعی - دکتر خطیبی - مهندس ریاضی - خواجه نوری - فهیمی - مهندس معینی - دکتر جواد سعید - مهندس فروهر - مهندس پروشانی - مهندس اربابی - دکتر ملکی - مهندس جلالی نوری - دکتر عظیمی - سلیمانی - شاخوئی - بوشهری - محمدولی قراچورلو - دکتر بزبان پناه - سرلشکر همايونی - مهندس فیروز عدل - دکتر صالحی - دکتر شفیع امین - مبارکی - دکتر عدل طباطبائی - هما زاهدی - اولیاء - مانی - ربکی - زرگرزاده - کمالوند - دکتر فر بود - بهنیا - مهاجرانی - شیخ الاسلامی -

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون برنامه بمجلس شورای ملی
کمیسیون برنامه در چند جلسه با حضور آقایان دکتر یگانه وزیر مشاور و مهندس اصفیا مدیر عامل سازمان برنامه لایحه شماره ۴۹۴۱۲ - ۴۶/۱۱/۱۷ دولت راجع به برنامه عمرانی چهارم کشور را برای شور اول بررسی و با اصلاحاتی که در مواد لایحه و تغییراتی که در فقه اعتبارات بعمل آورد تصویب نمود . اینک گزارش آن شرح زیر تقدیم مجلس شورای ملی میگردد .

لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور

فصل اول - برنامه

ماده ۱ - دولت مکلف است از محل درآمدهای مندرج در این قانون ظرف مدت پنجمال که از اول فروردین ماه ۱۳۴۷ شروع میشود مبلغ چهارصد و هشتاد میلیارد ریال در اختیار سازمان برنامه بگذارد که بر اساس جدول کلی بیوست بمصرف اجرای برنامه عمرانی چهارم برساند .

یکم - یونهای برنامه مجلسین اجازه داده میشود که سول و هدفها و برنامه های کلی برنامه چهارم عمرانی کشور که بیوست لایحه تقدیم مجلس شورای ملی گردیده است رسیدگی و تصویب نماید .

ماده ۲ - اعتبار فوق شامل سرمایه گذاری کلیه مؤسسات دولتی در دوره برنامه چهارم و همچنین هزینه نگهداری و اداره تأسیساتی که در اثر اجرای برنامه وجود میآید خواهد بود و هیچیک از وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و مؤسسات وابسته بدولت به شناسی دستگاههای انتظامی و شهرداریها مجاز نیستند بدون موافقت هیئت عالی برنامه بدولت به سرمایه گذاری نمایند .

تبصره ۱ - منظور از سرمایه گذاری در این قانون تخصیص اعتبار و مصرف آن برای یکی از امور تولیدی و

عمرانی است که ضمن صورت فصول و بند های برنامه تعیین میشود .

ماده ۳ - هیئت عالی برنامه میتواند بنا بر احتیاجات طرحها در داخل هر فصل برنامه اعتبار هر بند زانا حدود بیست در صد اعتبار همان بند کاهش یا افزایش بدهد . کاهش یا افزایش اعتبار هر فصل تا حدود بیست در صد اعتبار همان فصل موکول بموافقت هیئت عالی برنامه و تصویب کمیسیونهای برنامه مجلسین خواهد بود .

ماده ۴ - تقسیم سنواتی اعتبار موضوع ماده یک بر اساس فصول و بندهای برنامه بقرار زیر تعیین میشود .

سال	۱۳۴۷	۷۸ میلیارد ریال
«	۱۳۴۸	« ۸۷
«	۱۳۴۹	« ۹۶
«	۱۳۵۰	« ۱۰۵
«	۱۳۵۱	« ۱۱۴

سازمان برنامه میتواند بموافقت هیئت عالی برنامه و تصویب کمیسیونهای برنامه مجلسین تغییراتی را که در تقسیم سنواتی فوق ضروری بداند بدهد بدون اینکه در کل مبلغ اعتبار تقلیلی حاصل شود .

فصل دوم - درآمد برنامه

ماده ۵ - هشتاد درصد از درآمد نفت و صد درصد درآمد گاز و پتروشیمی که در هر سال طی دوره برنامه عاید دولت میشود بمحض وصول در اختیار سازمان برنامه گذارده میشود .

در موقع پرداخت اقساط فوق وجوه مربوط به هزینه طرحهای عمرانی مستمر دولت که ضمن برنامه چهارم منظور شده است و هزینه نگهداری و اداره تأسیساتی که در اثر اجرای برنامه بوجود آمده است بر اساس اعتبارات عمرانی مصوب و برترتیبیکه بین وزارت دارائی و سازمان برنامه توافق خواهد شد از اقساط مزبور کسر خواهد گردید .

تبصره ۱ - درآمد نفت مذکور در این ماده عبارت از جمع وجوهیکه بموجب قرار داد نفت مصوب هفتم آبانماه ۱۳۳۳ (اعم از مالیات بر درآمد و پرداخت

مشخص) عاید دولت ایران میشود و همچنین هر درآمد دیگری که دولت ایران از منابع نفت طبق قرارداد های موجود یا قراردادهائیکه بعداً منعقد خواهد نمود بدست میآورد.

تبصره ۲ - علاوه بر درآمد های مذکور در این ماده درآمدهای متفرقه سازمان برنامه که ناشی از اجرای طرحهای تولیدی و عمرانی میباشد و همچنین دریافتیهای بابت وامهای پرداختی سازمان برنامه نیز بحساب درآمد منظور خواهد شد.

ماده ۶ - دولت مجاز است بمنظور جبران کمبود درآمد مذکور در ماده ۵ نسبت به اعتبارات برنامه چهارم از اوراق قرضه و اسناد خزانه و اعتبارات بانکی و بخش خصوصی از منابع داخلی و همچنین ۱۵۰ میلیارد ریال بر طبق ماده واحده مصوب ۱۸ خرداد ماه ۱۳۴۵ در مدت پنجسال اجرای برنامه از اعتبارات خارجی استفاده نماید اصل و بهره وامهای مذکور در دوره برنامه چهارم از محل درآمد برنامه و پس از آن از محل درآمد عمومی کشور قابل پرداخت خواهد بود.

ماده ۷ - کلیه درآمدهای مذکور در مواد ۵ و ۶ در حساب مخصوصی بنام حساب درآمد برنامه در بانک مرکزی سپرده خواهد شد و برداشت از آن منحصرأ در اختیار سازمان برنامه خواهد بود و وجوه برداشتی در موارد زیر بمصرف خواهد رسید:

الف - پرداخت هزینه عملیات عمرانی و هزینههای اداری سازمان برنامه.

ب - پرداخت اقساط اصل و بهره وامهائیکه برای اجرای برنامههای دوم و سوم تحصیل شده است و وامهائیکه دولت طبق ماده ۶ این قانون تحصیل خواهند نمود.

ج - پرداختهائیکه سازمان برنامه بموجب ماده ۳۲ این قانون بعمل خواهد آورد.

د - پرداخت هزینههای مستمر برنامه سوم.

فصل سوم - سازمان برنامه

ماده ۸ - سازمان برنامه دارای شخصیت حقوقی و

استقلال مالی است که طبق مقررات مندرج در این قانون اداره خواهد شد و وظائف آن عبارتست از:

اول - بررسی و تصویب و در صورت لزوم تهیه طرحهای مربوط بوصول و بندهای برنامه و محول کردن اجرای آنها به دستگاههای اجرائی و نظارت در اجرای صحیح طرحها طبق فصل ششم این قانون.

دوم - پرداخت هزینه اجرای طرحهای مصوب و نگاهداری حسابها و امتیازی اسناد.

سوم - تنظیم گزارشهای اجرای برنامه و حساب عملیات و تسلیم آن بمقامات مربوط طبق مواد بیست و پنج و بیست و هشت این قانون.

چهارم - تمرکز امور کمکهای خارجی بلاعوض (اعم از مالی و جنسی و فنی) و وامهای خارجی و هماهنگ ساختن آن با برنامه و نمایندگی دولت در مذاکرات مربوط به وامها.

پنجم - بررسی و تهیه پیشنهاد بدولت در مورد وضع قوانین درباره هر نوع اقدام که برای حسن اجرای برنامه لازم شناخته شود.

ششم - تسویه حساب برنامههای دوم و سوم و پرداخت دیون و وصول مطالبات آن طبق ماده سی و دو این قانون.

هفتم - تهیه برنامه عمرانی پنجم و تسلیم آن بمقامات مربوط بنحوی که حداقل چهار ماه قبل از پایان برنامه چهارم از طرف دولت بمجلسین تقدیم میشود.

هشتم - تهیه گزارش اقتصادی سالانه با همکاری وزارت دارائی و وزارت اقتصاد و بانک مرکزی ایران و همچنین تخصیص اعتبارات عمرانی برای هر سال برنامه.

نهم - انجام وظایف پیش بینی شده در قانون طرح تهیه و تنظیم بودجه کل کشور مصوب ۱۴ تیر ماه ۱۳۴۵ که بمهده سازمان برنامه محول است.

ماده ۹ - مسئولیت امور سازمان برنامه بانخت و زیر است.

سازمان برنامه تحت نظر یک مدیر عامل اداره میشود که در مقابل نخست وزیر مسئول میباشد مدیر عامل سازمان برنامه بنا به پیشنهاد نخست وزیر و بموجب فرمان های

برای تمام مدت برنامه منصوب میشود. معاونان سازمان برنامه مشمول مقررات مربوط به معاونان وزارتخانه ها خواهند بود.

مدیر عامل سازمان برنامه موظفاً انجام خدمت نموده و جز انجام این وظیفه حق ندارد هیچ نوع شغل آزاد یا سمت دولتی دیگر داشته باشد.

اختیارات مدیر عامل سازمان برنامه بقراریز است:

۱ - اداره امور سازمان برنامه بر اساس وظائفیکه در قانون و سایر قوانین مربوط بسازمان مزبور محول نموده است.

۲ - تنظیم تشکیلات سازمان برنامه و اداره امور ستدهائی آن بر اساس لایحه قانونی استخدام کشوری

۳ - عقد قراردادهای و امضاء اسناد و نامهها و اوراق بهادار مربوط به برنامه.

۴ - تهیه آئین نامههای مذکور در این قانون و تسلیم آن برای تصویب بمقامات صلاحیتدار.

۵ - نمایندگی سازمان برنامه در مقابل وزارتخانهها و مؤسسات دولتی و کمیسیونهای برنامه و سایر نهادهای مجربین و افراد و مؤسسات خصوصی داخلی و خارجی و محاکم

حقوقی و کیفری غیره.

مدیر عامل میتواند با مسئولیت خود هر قسمت از اختیارات خود را که لازم بداند کتباً به بزرگ از کارمندان سازمان برنامه تفویض نماید.

فصل چهارم - هیئت عالی برنامه

ماده ۱۰ - هیئت عالی برنامه تحت ریاست نخست وزیر و عضویت ۶ نفر اشخاص زیر تشکیل میشود:

وزیر دارائی

وزیر اقتصاد

رئیس کل بانک مرکزی ایران

سه نفر شخصیت مطلع در امور مربوط به برنامه که

برای تمام مدت برنامه به پیشنهاد مدیر عامل سازمان برنامه بتصویب هیئت وزیران انتخاب میشوند و حق حضور در صورتیکه از صندوق دولت حقوقی دریافت نمیدارند

تصویب هیئت دولت تعیین خواهد شد.

جلسات هیئت عالی برنامه با حضور لااقل ۵ نفر رسمیت خواهد یافت و نسبت بموضوعات مطروحه رأی لااقل ۴ نفر معتبر خواهد بود. جلسات مزبور با دعوت مدیر عامل سازمان برنامه حداقل ماهی یکبار با حضور او تشکیل میشود و در غیاب مدیر عامل معاونیکه از طرف او تعیین شده است حضور خواهد یافت.

ماده ۱۱ - وظائف هیئت عالی برنامه بقراریز است:

۱ - تصویب نسبت به اتخاذ سیاستهای اقتصادی و مالی و اداری و اجتماعی دولت و مقررات مربوطه با توجه به گزارش اقتصادی سالانه مذکور در بند ۸ ماده هشتم

۲ - بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به مشی اجرای برنامه و نوع و حدود عملیات سالانه.

۳ - بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت بمسائلی که وزارتخانهها ضمن اجرای برنامه با آن مواجه میشوند.

۴ - تصویب اعتبارات عمرانی هر سال بر اساس ماده ۴ این قانون.

۵ - اظهار نظر نسبت به پیشنهادات سازمان برنامه در مورد تغییر اعتبار برنامه.

۶ - تصویب آئین نامهها و مقررات مربوط بنحوه تهیه و تصویب طرحها و اجرا و نظارت بر آنها.

فصل پنجم - هیئت عامل برنامه

ماده ۱۲ - هیئت عامل برنامه مرکب است از مدیر عامل سازمان برنامه با سمت ریاست هیئت و چهار نفر عضو

که از اشخاص با تجربه و بصیر در رشته های مختلف مربوط به برنامه برای تمام مدت برنامه بنا به پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیئت وزیران منصوب میشوند.

در صورت احراز عدم صلاحیت یا فوت یا استعفاى هر یک از اعضای هیئت عامل جانشین او بهمان ترتیب برای

بقیه مدت منصوب خواهد شد.

چهار نفر عضو هیئت عامل موظفاً انجام خدمت نموده و جز انجام این وظیفه حق ندارند هیچ نوع شغل یا سمت دولتی یا غیر دولتی دیگر داشته باشند (به استثنای مؤسسات خیریه آنها غیر موظف) و از نظر تشکیلاتی و امور استدهائی

(بجز نحوه عزل و نصب) تابع مقررات سازمان برنامه خواهد بود .

حقوق و مزایای چهار نفر فوق الذکر توسط هیئت وزیران تعیین خواهد شد .

ماده ۱۳- وظائف هیئت عامل برنامه بقراردار است :

۱- تصویب طرحهای اجرایی و روش اجرای آنها در حدود مصوبات هیئت عالی برنامه .

۲- تصویب قراردادها - هیئت میتواند برای فعالیتهای مشابه در رشته های مختلف طرح قرارداد های نمونه تصویب نماید .

۳- تصویب پیشنهاد های ترک مناقصه و مزایده .

۴- تصویب پیشنهاد های ارجاع بدواری و تعیین داور و تفویض اختیار صلح و تصویب پیشنهاد های مربوط صلح و سازش .

تبصره - در مورد تغییر یا رد موضوعهای پیشنهادی هیئت عامل موظف است پس از استماع توضیحات نماینده دستگاه مربوط تصمیم مقتضی اتخاذ نماید .

ماده ۱۴ - جلسات هیئت عامل با حضور لااقل سه نفر از آنها مدیر عامل یا معاون او خواهد بود رسمیت خواهد یافت و نسبت بموضوعات مطروحه لااقل رأی سه نفر معتبر خواهد بود .

فصل ششم - تهیه و اجرای طرحهای عمرانی

و نظارت بر آنها

ماده ۱۵- سازمان برنامه قبل از خاتمه هر سال ارقام اعتبارات عمرانی سال بعد را با توجه بماده ۴ با همکاری دستگاههای اجرایی تهیه و پس از تصویب هیئت عالی برنامه بمرحله اجرا خواهد گذارد .

ماده ۱۶- سازمان برنامه اجرای طرحهای عمرانی را پس از رسیدگی و تصویب بعهده وزارتخانه ها و دستگاههای دولتی مسئول و مؤسسات عمومی و عام المنفعه محول خواهد نمود و مساعدتهای لازم را بمنظور تجهیز و آماده نمودن این دستگاهها بعمل خواهد آورد .

برای اجرای طرحهایی که جزء فعالیت هیچیک از

وزارتخانه ها و دستگاههای دولتی موجود نباشد اداره کردن تأسیساتی که در اثر اجرای آن بوجود میآید دستگاههای مناسبی با تصویب هیئت دولت تحت نظر یکی از وزارتخانه ها یا سازمان برنامه ایجاد خواهد گردید .

ماده ۱۷- برنامه های عمرانی استادها و فرم اندازهای کل و یا مستقر را سازمان برنامه با توجه به نظر نمایندگان مجلسین در آن مناطق و استانداران و فرمانداران مزبور تهیه مینماید و ارسال طرحهایی از قبیل راههای فنی و آموزشگاهها و درمانگاهها و امور اجتماعی شهرها روستاها و آبیاری و کشاورزی را که اجرای آنها در محل بدون احتیاج بمرامجه بمرکز امکان پذیر باشد پس از تصویب به استانداران و فرمانداران کل ابلاغ خواهد نمود تا طبق مقررات سازمان برنامه اجرا نمایند .

برای آنکه استانداران و فرمانداران کل بهتر بتوانند احتیاجات عمرانی منطقه خود را پیش بینی نموده در اجرای آنها مجهز شوند سازمان برنامه کارمندان فنی در اختیار آنها خواهد گذاشت که زیر نظر آنها انجام وظیفه نمایند .

ماده ۱۸- در مورد فعالیتهای عمرانی شهر داریها و مؤسسات وابسته با آنها و مؤسسات عمومی و عام المنفعه ای که طبق قوانین کشور تشکیل شده است سازمان برنامه با رعایت اولویت شهرهایی که در وضع نامیاعدی از جهت اقلیمی و جغرافیائی و مقتضیات محلی و درآمد و استفاده از کمکهای عمومی دولت قراردادند و همچنین با در نظر گرفتن جنود اولویت طرحهای مربوط بتأمین آب مشروب و برق و

طرحهای حفاظتی و بهداشتی و تهیه مسکن و تلفن با اعطای وام و کمکهای رایگان فنی و غیر فنی مبادرت خواهد نمود . طرحهای اجرایی این ماده و همچنین میزان وام و کمک بلاعوض و بهره و مدت وام طبق آئین نامه ای خواهد بود که از طرف سازمان برنامه تهیه و بتصویب کمیسیونهای برنامه و کشور مجلسین خواهد رسید .

تبصره - قراردادهائی که سازمان برنامه طبق مقررات برنامه های گذشته برای اجرای بعضی طرحها با شهرداریها منعقد نموده میتوان در تسهیلات مقرر در این ماده استفاده نمود .

ماده ۱۹- برای تشویق و بکارناختن سرمایه گذاری خصوصی در فعالیتهای عمرانی و تولیدی که در جهت هدفهای برنامه چهارم باشد سازمان برنامه میتواند از طریق مؤسسات آبیاری و حوضه لازم را بصورت وام بر اساس طرحهای مصوب در اختیار افراد و مؤسسات خصوصی بگذارد و باین سرمایه گذاری با این مؤسسات مشارکت نماید . همچنین سازمان برنامه میتواند کمکهای فنی لازم را برای تهیه طرحهای عمرانی و تولیدی خصوصی که منطبق با برنامه چهارم باشد بعمل آورد .

ماده ۲۰ - هر یک از وزارتخانه ها و دستگاههای اجرایی که از اعتبارات عمرانی برنامه چهارم استفاده میکنند باید بمنظور تهیه طرحهای عمرانی دفتر فنی برای طرح ریزی ایجاد نماید .

سازمان برنامه میتواند تهیه طرحهای عمرانی را مستقیماً بعهده دار کرد و یا بوزارتخانه ها و دستگاههای دولتی و مؤسسات عمومی و عام المنفعه محول و در صورت ضرورت در تهیه طرحها به آنها کمک نماید .

ماده ۲۱ - دستگاههای اجرایی مکلفند در بیشتر وقت طرحهای عمرانی عملیات مستمر و غیر مستمر مراقبت دائم بعد از اوردن و منظمآ گزارشهایی بسازمان برنامه بدهند . سازمان برنامه از جهت رعایت دستورالعملها و مقررات برنامه و بیشتر وقت طرحها طبق برنامه کار و تطبیق عملیات مشخصات و عدم تجاوز از اعتبارات مصوب طرح نظارت خواهد نمود .

نظارت در اجرای طرحهایی که توسط اشخاص و مؤسسات خصوصی انجام میشود و سازمان برنامه طبق ماده ۱۹ از راه مؤسسات اعتباری به آنها وام میدهد بشماره بندی از طرف سازمان برنامه توسط مؤسسات اعتباری مزبور بعمل خواهد آمد و سازمان برنامه در موارد لازم مستقیماً نظارت خواهد نمود .

ماده ۲۲ - بر اید انجام مطالعات فنی و تهیه برآوردها و نقشه و نظارت فنی در اجرای طرحها در مواردی که ضرورت ایجاد میکند سازمان برنامه میتواند با مهندسین مشورت و بکار کارشناسان (اعم از اشخاص یا مؤسسات)

قرارداد منعقد در هر مورد که صلاح بداند انعقاد قرارداد را بدستگاههای اجرایی محول کند تشخیص صلاحیت مهندسین مشاور یا کارشناسان باید با موافقت قبلی هیئت عالی برنامه بعمل آید .

ماده ۲۳ - سازمان برنامه و دستگاههای اجرایی در مورد اجرای طرحهای عملیات عمرانی غیر مستمر تابع آئین نامه های حسابداری و معاملاتی خواهند بود که بنابه پیشنهاد سازمان برنامه بتصویب کمیسیونهای دارائی و برنامه مجلسین خواهد رسید آئین نامه های حسابداری و معاملاتی عملیات عمرانی مستمر از طرف وزارت دارائی و سازمان برنامه تهیه و بتصویب کمیسیون دارائی مجلسین خواهد رسید .

تبصره - سازمان برنامه میتواند در مورد طرحهایی که بشخص سازمان ماهیت و طرز اجرای آن ایجاب میکند تبعیت از آئین نامه ها و مقررات خاص دستگاههای اجرایی را تصویب نماید .

ماده ۲۴ - سازمان برنامه هر سه ماه گزارشی از پیشرفت عملیات برنامه را تسلیم نخست وزیر خواهد نمود . سازمان برنامه منتهی تا سه ماه پس از پایان هر سال گزارش جامعی از فعالیتهای عمرانی که از شروع برنامه چهارم تا پایان سال مزبور صورت گرفته به انضمام صورت حسابی از درآمدها و پرداختهای دوره مزبور برای تقدیم بمجلسین به نخست وزیر تسلیم مینماید . در این گزارش توجه خاصی نسبت به این موضوع که هدفهای برنامه تا چه حد تحقق یافته است خواهد شد .

ماده ۲۵ - دستگاههای اجرایی مکلفند منظمآ کلیه ارقام و اطلاعاتی را که برای تهیه گزارش های موضوع موالد ۲۷ و ۲۸ این قانون ضروری است بسازمان برنامه تسلیم دارند و کلیه اوراق و اسناد هزینه و دفاتر مربوط به اجرای طرحها را در اختیار سازمان مزبور بگذارند و وسایل نظارت و رسیدگی دقیق را از هر حیث فراهم سازند . در صورت تخلف دستگاههای اجرایی از مقررات این ماده و ماده ۲۱ و تأخیر و منامه در انجام کار سازمان برنامه اقدام لازم را معمول و در صورت اقتضاء از پرباخت

وجه برای اجرای بقیه عملیات طرحها بدستگاههای مزبور خودداری مینماید و این عملیات را بنحوی که مقتضی بداند به اتمام خواهد رسانید و مراتب را به نخست وزیر گزارش خواهد داد که نسبت به موارد تخلف و تعقیب متخلف اقدام نماید.

در مواردی که پرداخت هزینه های عملیات عمرانی توسط وزارت دارائی بعمل می آید سازمان برنامه موارد تخلف و نظرات خود را بوزارت دارائی اطلاع خواهد داد تا اقدامات لازم از طرف آن وزارت بعمل آید.

فصل هفتم - هیئت حسابرسی

ماده ۲۶ - هیئت حسابرسی برنامه مرکت خواهد بود از سه نفر حسابرس با تجربه و بصیر که دو نفر از آنان از طرف مجلس شورای ملی از میان فهرست ۶ نفری و یک نفر دیگر از طرف مجلس سنا از میان فهرست سه نفری که دولت باز کر سوابق و تحصیلات هر یک از آنها پیشنهاد مینماید برای مدت پنج سال از شروع سال دوم برنامه انتخاب میشوند و تا انتخاب جانشین خود به این سمت باقی خواهند ماند در صورت احراز عدم صلاحیت یا فوت یا استعفای هر یک از اعضای هیئت مزبور جانشین او بترتیب مقرر در فوق از طرف مجلس شورای ملی بامجلس سنا انتخاب خواهد شد.

حقوق و مزایای اعضای هیئت حسابرسی برنامه از طرف هیئت وزیران تعیین و از محل بودجه اداری سازمان برنامه پرداخت خواهد شد. اعضای هیئت حسابرسی موظفاً انجام خدمت نموده و جز انجام این وظیفه حق ندارند هیچ نوع شغل یا سمت دولتی یا غیر دولتی دیگر داشته باشند.

تبصره - در سال اول برنامه چهارم حسابرسان آخرین سال برنامه سوم رسیدگی بحساب آن برنامه را به اتمام خواهند رسانید.

ماده ۲۷ - سازمان برنامه حسابهای نهائی عملیات مالی هر سال خود را شامل اقلام کلیه درآمدها و اعتبارات مصوب و کلیه هزینهها بتدریج که اسناد مربوط ممیزی میشود بمنظور حسابرسی تسلیم هیئت حسابرسی برنامه مینماید

و آن قسمت از اسناد هزینه را که هیئت مزبور بخواند ارسال میدارد.

تسلیم صورت حسابها و اسناد ومدارك فوق باید بنحوی باشد که تمام آنچه مربوط به هر سال است حداکثر تا آخر آبان ماه سال بعد به هیئت حسابرسی برنامه تسلیم گردد و هیئت مزبور مکلف است محاسبات سال قبل را از جهت تطبیق هزینهها با اعتبارات و طرحهای مصوب و مقررات مربوط رسیدگی نموده چنانچه ایراد و اشکالی دید نظر خود را بمدیر عامل سازمان برنامه بدهد.

در صورتیکه بین مدیر عامل سازمان برنامه و هیئت حسابرسی اختلاف نظری باقی بماند مرجع رسیدگی به آن کمیسیون برنامه مجلسین میباشد.

حسابهای نهائی هر سال که بترتیب فوق رسیدگی میشود حداکثر تا ۱۵ اسفند ماه سال بعد بوزارت دارائی ارسال تا ضمن لایحه تفریح بودجه تقدیم مجلس شورای ملی گردد هیئت حسابرسی موظف است يك نسخه از گزارش و نظرات خود را به هر يك از مجلسین تقدیم دارد.

ماده ۲۸ - بمنظور اینکه هیئت حسابرسی برنامه بتواند بنحو احسن انجام وظیفه نماید سازمان برنامه باید کارکنان و وسائل و تسهیلات لازم را در حدود بودجه سالانه مصوب در اختیار هیئت مزبور بگذارد. هزینه حسابرسی برنامه و تعداد کارکنان مورد نیاز ضمن بودجه اداری هر سال سازمان برنامه بطور مشخص تعیین میشود و اعتبار مربوط طبق مقررات بمصرف میرسد.

فصل هشتم - مقررات مختلف

ماده ۲۹ - هر گاه برای اجرای طرحها احتیاج بخربدار اراضی (اعم از دائر و باغ) و ابنیه و تأسیسات متعلق به افرادی یا مؤسسات خصوصی پیدا شود بطریق زیر عمل خواهد شد.

۱ - هر گاه نسبت به بهای اراضی و ابنیه و تأسیسات بین مقامات اجرا کننده طرح ومالك توافق حاصل نشود بهابوسیله هیئتی مرکب از وزیر کشور - دادستان کل - مدیر کل ثبت با نمایندگان آنها بانوجه بنظر کارشناس فنی تعیین خواهد شد و رأی هیئت اقطعی است.

در مورد املاک مزروعی وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بجای وزیر کشور خواهد بود.

۲ - ملاک تعیین قیمت عبارتست از بهای عادلانه اراضی و ابنیه و تأسیسات مشابه واقع در حوزه عملیات در سال قبل بتاریخ تصویب طرح.

۳ - پرداخت قیمت اراضی و ابنیه و تأسیسات بمالك آن بر اساس قیمت عادلانه فوق به اضافه پنج درصد آن خواهد بود. اگر مالك در محل ساکن نباشد علاوه بر پنج درصد فوق ده درصد قیمت عادلانه افزوده خواهد شد و هر گاه مزرعه یا مزرعه منحصراً در آمد همان ملك متصرفی باشد پانزده درصد دیگر از این بابت به او پرداخت خواهد گردید.

۴ - در مورد املاک مزروعی طبق تبصره ۲ ماده نوزدهم قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی مصوب ۱۹۱۹ و اقدام علاوه بر آنچه طبق بندهای ۲ و ۳ فوق سالک پرداخت میشود معادل پانزده درصد قیمت عادلانه مذکور در بند ۲ فوق بین زارعین و خوش نشینان و بزرگترانی که محل را ترك مینمایند به نسبت تعداد خانواده تحت تکفل آنها تقسیم خواهد شد.

۵ - در صورتیکه طبق نظر اداره اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محل زارعین حقوقی در آن ملك داشته باشند حقوق زارعین ذینفع از قیمت ملك کسر و بدوی الحقوق پرداخت و بقیه بمالك پرداخت خواهد شد.

۶ - تصرف اراضی و ابنیه و تأسیسات بعد از پرداخت تساقیمت معین شده بمالك با تودیع آن در صندوق حسابداری دادگستری محل مجاز و نسبت به املاک موقوفه ای که لزوم آنها مجاز نیست بطریق اجاره طویل المدت یا تبدیل باحسن استفاده خواهد شد.

۷ - در صورتیکه مالك به انتقال ملك و تحویل آن بابت ندهد پس از سپردن قیمت ملك در صندوق حسابداری دادگستری دادستان محل از طرف او سند انتقال ملك مزبور نظراً امضاء و نظرف یکماه به تخلیه قطعی ملك مذکور اقدام مینماید.

۸ - اراضی واقع در خارج از محدوده شهرها که در سیر راههای اصلی بافرعی و با خطوط مواصلاتی و برق

و بجاری آب و لوله های گاز و نفت قرار میگردد با رعایت حریم مورد لزوم که طبق تصویب نامه هیئت وزیران معین خواهد شد از طرف دولت مورد استفاده واقع میشود و از بابت این حق ارتفاق وجهی پرداخت نخواهد شد.

در صورتیکه مستحدثات و اعیانی وجود داشته باشد که بر اثر احداث تأسیسات فوق الذکر از بین برود و یا خساراتی به آنها وارد شود مؤسسات دولتی مربوط باید قیمت اعیانی از بین رفته را طبق مقررات این قانون بپردازند و یا خسارات وارده بکلیه ذوی الحقوق را جبران کنند.

ماده ۳۰ - اضافه ارزشی که در نتیجه اجرای عملیات عمرانی توسط مقامات اجرا کننده طرح اعم از وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و وابسته بدولت و همچنین شهرداریها در املاک خصوصی واقع در حوزه آن عملیات وبدون سعی و عمل مالك حاصل میگردد مشمول مقررات زیر خواهد بود:

اضافه ارزش عبارتست از تفاوت بین قیمت ملك اعم از دائر و باغ و سایر در سال قبل از تاریخ تصویب طرح و قیمت آن در تاریخ شروع بهره برداری از تأسیسات ایجاد شده:

۱ - هر گاه تفاوت حاصله بیست درصد یا کمتر از آن باشد مالك از پرداخت حق اضافه ارزش معاف است و از مزایای بیست درصد نصف آن متعلق بدولت یا شهرداری محل خواهد بود.

۲ - اعیانی و اراضی زراعتی که در آغاز برنامه عمرانی چهارم سابقه زراعت داشته تا وقتیکه زراعت میشود و باغات تا وقتیکه مالك استفاده محصول از آن مینماید از پرداخت اضافه ارزش معاف است و در صورتیکه مالك اراضی زراعتی و باغات از آن بیکه در اثر عملیات عمرانی بدست آمده بمقدار بیشتری استفاده نماید آب بهای مناسبی خواهد پرداخت.

برای تعیین حدود اراضی که مشمول پرداخت حق اضافه ارزش میشود و تشخیص اضافه ارزش و میزان آن کمیسیونی مرکب از نماینده قضائی دادگستری محل و رئیس ثبت و رئیس اصلاحات ارضی و تعاون روستائی یا

نمایندگان آنها با حضور مالک یا نماینده او و در صورت عدم حضور مالک یک نفر معتمد محل و نماینده مقامی که عملیات عمرانی را انجام داده است تشکیل خواهد شد و نظر این کمیسیون قاطع خواهد بود.

مالک میتواند اضافه ارزش تعیین شده را در مدت پنج سال به اقساط مساوی سالانه پرداخت کند یا مقداری از اراضی خود را که قیمت آن معادل اضافه ارزش است تحویل دهد.

هر گاه مالک از پرداخت تمام یا بعضی اقساط و یا تحویل اراضی امتناع کند دادستان شهرستان محل یا نماینده قضائی او به تشخیص کمیسیون فوق از طرف او سند انتقال آن مقدار اراضی را که قیمت آن معادل حق دولت یا شهرداری محل از اضافه ارزش باشد برای واگذاری بدولت یا شهرداری امضاء خواهد کرد.

۳ - انجام عملیات لوله کشی آب آشامیدنی - برق مؤسسات فرهنگی و بهداشتی و امثال آن موجب مطالبه اضافه ارزش از اجلاک واقع در حوزه آن عملیات نخواهد بود.

۴ - موقوفات عام از پرداخت حق اضافه ارزش معاف است.

ماده ۳۱ - دستگاههای تابعه دولت و دستگاهها و شرکتهای دولتی مجاز نیستند بدون موافقت قبلی وزارت دارائی و سازمان برنامه برای گرفتن وام و یا اعتبار از مؤسسات خارجی اقدام کنند و یا برای گرفتن کمک فنی خارجی تعهداتی بنمایند.

ماده ۳۲ - سازمان برنامه مسئول تصفیه حساب برنامه های گذشته و وصول مطالبات و پرداخت دیون آن میباشد. کلیه هزینه ها و تعهدات و دیونی که برای اجرای طرحهای برنامه های گذشته بشرح زیر ایجاد شده است از محل اعتبارات منظور در این قانون پرداخت خواهد شد:

الف - هزینه های اجرائی و تعهدات و دیون مربوط به عملیات طرحهایی که در آخر اسفند ماه ۱۳۴۶ در حال اجراء بوده است.

ب - تعهدات و دیون مربوط به طرحهای خاتمه یافته تا آخر اسفند ماه ۱۳۴۶ سایر دیون سازمان برنامه مانند

دیون مربوط به هزینه های اداری و یا آنچه پس از رسیدگی بحسابهای برنامه های گذشته تعیین شده و میشود و مربوط به طرح خاص نیست و یادبودنیکه در اثر حکم مراجع قانونی ایجاد شده و میشود از محل درآمد برنامه پرداخت خواهد شد بدون اینکه اعتبارات عمرانی منظور در این قانون را تقلیل دهد.

ماده ۳۳ - دولت میتواند تأسیسات انتزاعی و تولیدی را که در اثر اجرای برنامه های گذشته و این برنامه بوجود آمده و یا خواهد آمد اعم از تمام شده و یا در هر مرحله احداث کلایسا قسمتی از سهام آنرا بپیشنهاد دستگاه ایجاد کننده یا اداره کننده این تأسیسات به اشخاص حقیقی یا حقوقی ایران بفروشد برساند.

ماده ۳۴ - اختیارات صاحبان سهام متعلق سازمان برنامه در شرکت های تابعه آن سازمان با مدیر عامل سازمان برنامه میباشد که طبق سیاست کلی که از طرف هیئت عالی برنامه تعیین میشود اقدام نماید.

ماده ۳۵ - سازمان برنامه میتواند بر تریبی که بموافقت بانک مرکزی خواهد رسید عملیات بانکی مربوط به خود را یا مؤسسات تابعه را بوسیله بانک اعتبارات صنعتی انجام دهد و تمام یا قسمتی از وجوه مربوط را در بانک مزبور نگاهداری نماید.

ماده ۳۶ - هزینه های اداری و استخدامی سازمان برنامه از محل درآمد برنامه تأمین و بتصویب کمیسیون برنامه مجلس شورای ملی میرسد و در بودجه کل کشور منظور خواهد شد.

ماده ۳۷ - دولت مکلف است ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون لایحه تشکیلات دائمی برنامه ریزی کشور را تهیه و بمجلسین تقدیم نماید.

ماده ۳۸ - آئیننامه های اجرائی قانون ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط دولت تهیه و پس از تصویب کمیسیونهای مذکور در این قانون قابل اجراء خواهد بود.

تا زمانیکه آئیننامه های مزبور بتصویب نرسیده آئیننامه های اجرائی قانون برنامه سوم بقوت خود باقی است.

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی کمیسیون دارائی در جلسه مورخ ۲۹/۱۱/۴۶ با حضور آقای مهندس اصغیا مدیر عامل سازمان برنامه لایحه دولت راجع به برنامه عمرانی چهارم کشور را رسیدگی و مواد مربوط را با اصلاحاتی که بعداً مورد تأیید کمیسیون برنامه واقع گردید تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد. رئیس کمیسیون دارائی - کریم اهری

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه مورخ ۲۸/۱۱/۴۶ با حضور نماینده دولت مواد مربوط در لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور را رسیدگی و با اصلاحاتی که بعداً مورد تأیید کمیسیون برنامه واقع گردید تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد. ممبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دبیرم

گزارش شور اول از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه شنبه ۲۸/۱۱/۴۶ با حضور نماینده دولت مواد مربوط در لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور را رسیدگی و با مختصر اصلاح که بعداً مورد تأیید کمیسیون برنامه واقع گردید تصویب کرد. اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون کشور - مصطفوی نائینی

گزارش شور اول از کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی در جلسه مورخ ۲۶/۱۱/۴۶ با حضور نماینده دولت مواد مربوط در لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور را رسیدگی و با مختصر

اصلاح که بعداً مورد تأیید کمیسیون برنامه واقع گردید تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد. مخبر کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی - مهندس اسدی سمیع

گزارش شور اول از کمیسیون اقتصاد بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه مورخ ۲۹/۱۱/۴۶ با حضور آقای مهندس اصغیا مدیر عامل سازمان برنامه مواد مربوط در لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور را بررسی و مصوبه کمیسیون برنامه را عیناً تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد. مخبر کمیسیون اقتصاد - دکتر رضوانی

گزارش شور اول از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون بودجه در جلسه مورخ یکشنبه ۲۹/۱۱/۴۶ با حضور نماینده دولت ماده مربوط در لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور را مورد رسیدگی قرار داد و با مختصر اصلاح که بعداً مورد تأیید کمیسیون برنامه واقع گردید تصویب کرد.

اینک گزارش آن بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.

مخبر کمیسیون بودجه - دکتر معتمد وزیر

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی کمیسیون دادگستری در جلسه پنجشنبه ۳/۱۲/۴۶ با حضور نماینده دولت مواد مربوط در لایحه برنامه

عمرانی چهارم کشور را مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی بتصویب رسانید. اصلاحات مزبور مجدداً در کمیسیون برنامه مطرح گردید و بجز دو مورد در ماده ۹ با اصلاحات مزبور موافقت بعمل آمد.

اینک گزارش آن با ذکر موارد اختلاف بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.

موارد اختلاف :

در ماده ۹ بعد از عبارت مدیر عامل سازمان برنامه بنا به پیشنهاد نخست وزیر و بموجب فرمان همایونی جمله (برای تمام مدت بر نامه) حذف شد و در دنباله آن پس از منصوب میشود عبارت (معاونین سازمان برنامه مشمول مقررات مربوط به معاونین وزارتخانهها خواهند بود) نیز حذف گردید.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر متین

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای دکتر فریور تشریف بیاورید.

دکتر فریور - جناب آقای رئیس، خانمها، آقایان لایحه ای که در مجلس شورای ملی مطرح است لایحه ای است که شأن آن ایجاب میکند که در حد اکثر ممکن مورد مطالعه قرار بگیرد و درباره اش بحث و شور کافی بعمل بیاید و تصمیمی که شایسته چنین لایحه ای است گرفته شود زیرا که در این لایحه سازمانی بوجود می آید که برای مدتی تمام امکانات درآمد کشور را در اختیار خودش میگیرد و در قبال آن میخواهد تمام وعده های دولت را جامه عمل بپوشاند و در حقیقت اموال و آرزوهای اجتماع را محول میکند به اینکه منتظر اجرای این برنامه باشیم و نتایج نیکوی آن را به بینی پس در حقیقت موضوع این لایحه موضوعی است که تمام انتظارات ملت ایران، دولت ایران و جامعه ما را در خودش مستتر میکند و ما را با انتظار اجزای آن امیدوار نگه میدارد یک چنین لایحه بزرگی که سر نوشت ملتی را برای چند سال میخواهد بدست دستگاهی بسپارد و تمام امکانات مالی مملکت را در اختیار دستگاهی میدهد بدون شک باید از عایتترین نوع مسئولیت برخوردار باشد در حالیکه در بدو تقدیم این لایحه به مجلس این لایحه حتی امضاء نداشت شاید موضوع این بوده که مطابق همان فرمولی که در مورد علوم اداری مطرح میشود آن مسئله در اینجا صدق کرده یعنی اینکه هر چند مسئولیت ها بزرگتر و هر چند بودجه های تفصیلی مفصلتر باشد لوگ کردن مسئولیت آسانتر است، در رفتن از زیر مسئولیت آسانتر است و رسیدگی به از قلم آن مسئله مشکلتر و سهلتر

که بکساعت پیش آقای مهندس گلرخی پشت همین تریبون فرمودند، ایشان گفتند من در گذشته زندگی نسکتم و در مقابل آینده قرار دارم و بخاطر آینده لایحه آورده ام. این را ما پیش خودمان اگر تفسیر کنیم میدانیم مفهوم چیست مفهومش این است اگر در گذشته کارهایی بد انجام شده من مسئول نیستم، درست است کسی که در گذشته کاری خلاف انجام داده مسئول آینده مسئول آن نیست، مفهوم این مطلب این است، اگر کار خوبی هم انجام یافته ممکن است با سلیقه من وفق دهد، من برای خودم برنامه ای دارم، آیا واقعاً در قبال برنامه های عمومی مملکت چنین اصلی را میتوان پذیرفت نیلای ملی شد، برنامه هایی باستی اجرا کنند، ما فهمیدیم تلاش کردند اجرا بکنند؟ رفتار و اعمالشان صحیح بود، با اموری پیش آمد که شکست خوردند با تخلفاتی رخ داده بود که اکنون با چنین ناسامانیهای رو برپوشده اند صلی که در برنامه گزاری مملکت و در راه اداره مملکت باید رعایت شود همین اصل اساسی است که اتفاقاً منطبق با خواسته های زمان انقلاب اداری هم میتواند باشد مسئولیتهای گذشته را نمیشود لوگ کرد، باید حساب و کتاب گذشته رسیدگی کرد، کاش یک دستگاهی داشتیم مطالعه میکرد و گزارش میداد که آیا برنامه سوم بدرستی کامل اجرا شد، آیا آنچه را که در برنامه گذاشته بودند انجام دادند، آیا در کونیه های که در برنامه رخ داده مطابق عمل بوده یا در اثر نفوذ متنفذین این گزارش را میدادند، البته که خدمت کردند اگر خدمت کردند اگر زحمت کشیدند، آن خدمتگزاران تشویق میشدند و یک تحسین میکردند، جایزه و پاداش میکردند اگر قصورانی رخ داده آنها هم شناخته بشوند ولی ما بهیچ کدام اینها رسیدیم، مسئولیت آنچنانی نظارت این جهانی هم دارد این مخصوصاً از این فرصت استفاده میکنم و اعتراض در نحوه نظارتیکه بعضی از دستگاههای اجرائی زوی بر بند خودشان از نمایندگان مجلس میکنند بنام باز دیدی گزارشهای عمرانی دعوت میکنند این دعوتها نتیجه اش شش معلوم است، دعوتی میکنند بفلان منطقه، پذیرائی بخرداد و تراکت ایجاب میکند که مرستی و ممنون

گفته شود، غیر از این هم کاری نمیشود کرد، بعد از باز دید اگر نماینده مجلس واقعاً بخاطر قدر دانی از کارهای انجام شده پشت تریبون آمد و تحسین کرد آن تحسین اثر تحسین را نمیبخشد (صحیح است) پس بیائیم واقعاً نظارت و کنترل کارها را به نصوص صحیحی انجام بدهیم من پیشنهاد میکنم که بجای اینکه نمایندگان مجلس را به معنای دعوت کنند همان مخارج مهمانی را در اختیار مجلس بگذارند، مجلس خودش مسئولین دستگاههای اجرائی را دعوت بکند که ما میرویم امروز مثلاً برنامه های خوزستان را ببینیم تو هم با ما بیا آنوقت اگر نماینده ای پشت تریبون حرفی زد آن حرف واقعاً حرف قلب خودش است حرف احساس خودش است حرفی است که خودش میدانند حقیقت است والا اگر غیر از این باشد تعارف است.

خواجه نوری - و کیل را با آتش و یلو نمیشود خرید این برخلاف شأن مجلس است که شما میفرمائید اگر میروید باز دید میکنید نتیجه اگر خوب باشد گزارش میدهد بد هم باشد گزارش میدهد، آتش و یلو هم متعلق به بودجه مملکت است و متعلق بدستگاه دعوت کننده نیست.

دکتر فریور - من به نماینده مجلس اعتراضی نکردم آقای خواجه نوری من نکتم نماینده مجلس را در اختیار نمیگیرند بانه؟ مطلب این بود که گفتم از آنچنان دعوتی غیر از این نتیجه ای نمیشود گرفت.

یک نفر از نمایندگان - چنین چیزی نیست.

دکتر فریور - عملاً دیدیم تا امروز هر باز دیدی که کرده ایم یکی آمده اینجا و مدح و تحسین کرده، هیچکس نیامده معایب را بگوید و انتقادش را بگوید.

پور بابائی - خود شما هم دعوت داشتید و همیشه هم اظهار رضایت کردید.

دکتر فریور - هیچوقت بنده اظهار رضایت نکردم.

شاید اشتباه کرده باشید، دره و در آن باز دید آقای مهندس عطائی صحبت کردند.

خواجه نوری - و ایرادها را هم گفتند.

دکتر فریور - ایراد نه چندان، اگر ایرادها

گفته میشد معلوم میشد که چرا در این عصر انقلاب ترنها

ولکوموتیوهای ما بجای صد کیلومتر سرعت چهار کیلومتر سرعت دارند.

دکتر سعید - در نقاط کوهستانی بیش از چهل کیلومتر نمیشود رفت.

دکتر فریور - و معلوم نیست چرا بجای یک دینزل سه دینزل بهر قطار بسته میشود.

پور بابائی - بارش سنگین است برادر (خنده نمایندگان)

دکتر فریور - لابد من و شما سواریم.

خواجه نوری - در تمام دنیا هیچ کجا شیب راه آهن ما را ندارند اگر از اینک آدم فنی پرسید میگوید که شیب تند است و سرعت راه آهن ما را هیچ کجای دنیا ندارند.

دکتر فریور - آقای خواجه نوری آن روزی که

لکوموتیو بخاری داشتیم از این دینزل ها سریع تر میرفت، آن روزی که دینزل ها تازه آمده بودند دو تا می بستند بهر قطار و امر و ز چهارتا می بستند، به مشهد بروید کدام شیب را دارد، در شان نماینده مجلس است که بپرسد این گزارشی است که استاندار آذربایجان غربی تهیه کرده، در برنامه سوم برای یازده شهرستان کشتار گاه منظور شده، بکیش اجرا شده (پردلی - عصر انقلاب است) در برنامه سوم

برای ده شهرستان آب مشروب منظور شده فقط یکی اجرا شده و نه تا اجرا نشده. منظور از بحث در این مورد این است که همه نمایندگان مجلس به این مسئله علاقمندند که دلشان میخواهد آنچه که بصورت کتاب قطوری تنظیم شده بما قول بدهند که اجرا خواهد شد، ممتنی ما طبق فرمولهای خودشان به آنها ۱۰۲۰ تخفیف میدهم، آیا واقعاً در آخر برنامه چهارم استاندار آذربایجان غربی چنین چیزی تنظیم نخواهد کرد؟ (کتابی را نشان دادند) من نگران این مسئله هستم، من با کسی عداوت خصوصی ندارم، دلم میخواهد اگر در این برنامه گذشته اند ۷۵ کیلومتر راه فرعی برای آذربایجان غربی بسازند در آخر برنامه چهارم لااقل ۶۵ کیلومتر ساخته شده باشد، در حالیکه امروز من یک مسئله ای را برای شما عرض میکنم که واقعاً بصورت فاجعه ای است، بعد از نجات آذربایجان و نجات آن خطه

از وطن عزیز ما بعلت مصائب و مشکلات بسیاری که بر آذربایجان وارد آمده بود بعلت اینکه کلیه برنامه های ساختمانی و کلیه برنامه های آبادانی زمان رضاشاه بزرگ متوقف شده و از بین رفته بود دولت آمد و در برنامه اول حداکثر برنامه ها را برای آذربایجان در نظر گرفت و در برنامه دوم هم همینطور، اما تمام نمایندگان آذربایجان را چه شرقی و چه غربی را شاهد میکنیم که از برنامه اول و دوم حتی یک اثر از آنراش وجود ندارد.

سعید وزیری - فرمائید، خیلی کار شده این را فرمائید بالجن دیگری فرمائید.

دکتر فریور - جنابعالی ممکن است بیاید و توضیح بدهید، بنده برنامه اول و دوم را عرض کردم، حد اقل این است که بنده فکر کردم جنابعالی به این مسئله حساسیت داشته باشید من آذربایجان غربی را میگویم...

سعید وزیری - بنده معتمد نباید اصلاحاتی را که در مملکت شده نادیده گرفت و زحمات را نخطئه کرد.
دکتر فریور - این نوشته بقلم استاندار است که در مقدمه کتاب برنامه چهارم برای آذربایجان غربی نوشته که بنده عین آنرا میخوانم.

آنچه که در بادی امر بنظر میرسد اینست که قاعدتاً میبایستی از اینهمه استعداد سرشار در جهت جذب سرمایه های دولتی و خصوصی و بالتلیجه توسعه تولید و افزایش سطح درآمد بنحو مؤثری استفاده شده باشد لکن سوابق موجود واقعیت دیگری را نشان میدهد تصور میرود از جهتی بسبب عدم توجه دولتهای وقت که قسمتی مبتنی بر توجیه نادرست همین استعداد ها بوده است و از جهت دیگر بعلت اعمال نفوذ غیر منطقی بعضی از متنفذین در توزیع اعتبارات برنامه های آبادانی اول و دوم جانب عدالت نسبت به این خطه مستعد رعایت نگردیده است و اگر نگوئیم در همه موارد لااقل باین اذعان نمود که در اکثر موارد از سرمایه گذاری و توسعه که حقاً نیازمند و شایسته آن بوده است محروم مانده و نتیجه این شده است که در حال حاضر از فعالیت های برنامه های

اول و دوم تقریباً آثاری در این منطقه مشاهده نمیشود. با اینکه برنامه آبادانی سوم بر اساس مطالعات نسبتاً بیشتری تنظیم شده بود متأسفانه در این مورد نیز اطلاعات و آمار موجود حاکی است که از اعتبارات مربوطه سهم ناچیزی عاید آذربایجان غربی شده بطوریکه سهم سرانه این استان ته تنها از سهم سرانه متوسط کشور بلکه از سهم سرانه مناطق مشابه بعیزان قابل توجیهی باین تر است.

برای روشن شدن بیشتر این واقعیت کافی است توجه کنیم که سهم سرانه از اعتبارات برنامه مزبور در استان کیلان ۶۵۳۸ ریال، در استان کردستان ۲۰۰۰ ریال و حتی در فرمانداری کل ایلام ۳۹۰۰ ریال بوده است در حالیکه در مورد آذربایجان غربی این رقم بده ۳۰۰۰ ریال نیز بالغ نگردیده است و این خود تقریباً کمتر از نصف سهم سرانه کشور و از سوی دیگر در حدود ۱/۵ سهم سرانه استان مرکزی است. امروزه یکی از عوامل مهمی که در طرح برنامه های اقتصادی مورد توجه کارشناسان است موضوع قابلیت برگشت سرمایه میباشد خوشبختانه با یک ارزیابی اجمالی از عوامل مساعد آذربایجان غربی روشن میشود که با زده هر گونه سرمایه گذاری خاصه در زمینه های کشاورزی، دامپروری و صنایع غذایی در این استان قابل

فیس با اغلب استانهای دیگر نیست. برای مثال بارعبت اصول صحیح کشاورزی از هر هکتار زمین میتوان تقریباً معادل ۵۰ هزار ریال برداشت نمود. همچنین در زمینه دامداری با اجرای یک بشاطر جهای کوچک میتوان تعداد دامهای استان را تا دو برابر افزایش داد بنا بر این ملاحظه میشود که سرمایه هر بوطن مدت کوتاهی به سرمایه گذار برگردد. با توجه بمطالب فوق و یاد بر نظر گرفتن موقعیت حساس سیاسی و مرزی و اینکه این منطقه مهمترین دروازه توریستی کشور است بنظر میرسد برنامه چهارم عمرانی کشور آذربایجان غربی نه تنها باین در دردیف مناطق مشابه از امکانات و اعتبارات برنامه برسد بلکه لازم و ضروری است که برای جبران بهره منتهای پیشین خود از امتیازات بیشتری نیز برخوردار باشد تا آنچه به تکلیف نسبی و استعداد سرشار این منطقه بزرگ عظیم انسانی و منابع نامحدود طبیعی آن توسعه

یوح ایرانی آنها، از لحاظ استفاده آنها از منابع بیکران علم و ادب مملکت لازم است که برنامه های اقتصادی بخصوص تنظیم شود (صحیح است) من مطلبی را در مورد آذربایجان میگویم و امیدوارم مورد اعتراض دوست عزیزم آقای سعید وزیری قرار نگیرم.

سعید وزیری - بنده معتمد در آذربایجان خیلی کارها انجام شد جنابعالی هم انتقاداتتان را فرمائید مورد احترام است و در آذربایجان کارهایی انجام گرفته که در هیچ جای ایران قابل انتظار نبوده است.
دکتر فریور - چون فرمودید همه ایران، من این مطلب را پیشاپیش عرض میکنم، ماروی عقیده بان ایرانیستی و ناسیونالیستی خودمان باین مسئله عمیقاً اعتماد داریم و حتی در مورد تعصبات محلی هم آن اندازه که در شرایط موجود وجود دارد غیر طبیعی میدانیم تعصب محلی باید باشد نه آن حدی که الان در ایران وجود دارد. این مقدار از تعصبات فراوان ناشی از تبلیغات ۲۰۰

سال اخیر دشمنان ایران بود که خواستند فقره بیدارند
 ماروی خبیثه بان ایرانیستی خودمان بین زاهدانی و
 ما کوئی نموتوانیم فرقی قائل بشویم (آفرین) یعنی این
 مطلب را که در مورد آذربایجان ابراز میکنم نماینده
 بان ایرانیست خرمشهر هم اعتقادش همین است نماینده
 بان ایرانیست مهاباد هم اعتقادش همین است (دکتر مهدی
 نماینده ایران نویسن فاسم همین اعتقاد را دارد)
 حالا این مطلب را می شکافیم به بینم تسایید
 میفرمائید؟ مطلب این است که در آذربایجان لهجه ای
 وجود دارد که با زبان ملی چندان تناسبی ندارد و
 رشته ای از زبان ملی ملت ایران نیست این لهجه موجب
 مجرمیت های شافی برای مردم آن منطقه شده (سعید
 وزیر) این حرف چیست که میزنید (عباس میرزائی -
 اینطور نیست آذربایجان خیلی هم مورد احترام است) در
 تمام ادوار تاریخ از آنوقتی که کشوری بنام ایران در دنیا
 شناخته شد عالیترین مظاهر ایران اولین سلسله شاهنشاهی
 ایران از این منطقه برخاستند ولی اکنون در شرایط
 موجود بعلمت اینکه ۷۵ درصد از افراد بسوادند فقط شما
 بهمین مطلب توجه بکنید کافی است و آنهم این است که
 از برنامه های ۲۴ ساعته رادیوی ما کسی که فارسی بلد
 نیست نمیتواند استفاده بکند حالا چه برنامه های خبری
 باشد و چه برنامه های هنری و ادبی کسی که فارسی بلد
 نیست دلش میخواهد بداند فردوسی چه میگوید دلش
 میخواهد بداند که حافظ چه میگوید (با توجه باین -
 برود فارسی بخواند) اجازه بفرمائید این مطلب اسز سری
 نگیرید این دردی است که باید شناخته شود و گفته
 بشود ما دارای چنین سرزمینی هستیم (دکتر سعید -
 فرمایشات خود جنابعالی نفاق ایجاد میکند ما همه
 ایرانی هستیم زبان فارسی زبان همه ما است) عرض میکنم
 بخاطر همین مسئله برنامه های آموزشی فوق العاده باید
 برای آن منطقه تهیه بشود برنامه های رفاه اجتماعی
 فوق العاده برنامه هایی که معطوف به این باشد که يك
 چنین نقیصه ای را بتواند هر چه زودتر برطرف کند
 (صحیح است) من بکنفر آذربایجانی هستم این برنامه
 را میگویم ولی عجیب است که مورد اعتراض دیگری

واقع میشود شما همین برنامه ساده هنری را در نظر
 بگیریید او دلش میخواهد بفهمد آنوقت دول
 آمده ساده ترین راه را انتخاب کرده و منفی ترین
 راه را گذاشتن برنامه های محلی در برنامه های رادیوهای
 محل البته يك مختصری از درد را دوا میکند نفس
 اطلاعات را بر طرف میکند ولی شفافتر بکنید بعلمت اینکه
 آن زبان دارای ادببانی نیست دارای فرهنگی نیست و
 نمیتواند باصطلاح تمام احتیاجات ادبی و هنری يك جامعه
 را بر طرف بکند بدون شت بدرد آذربایجان نمیخورد
 معطوف به آرمان خواهی بودن برنامه بهمین ترتیب
 است تنها این نیست که مدسه بساز کنیم
 چند نفر درس بخوانند باید يك برنامه فوق العاده از
 طرف در تمام اطراف و جوانب موضوع متمرکز بکنند آیا
 واقعا تا حال به این اصل توجه شده شاید سایر مناطق
 دیگری باشد که به چنین برنامه هایی احتیاج داشته باشند
 مسئله معطوف به آرمان خواهی بودن برنامه یعنی این
 مسئله امروز ما مسائلی داریم بنام مسائل مرزی
 در این مسائل میبایست مطالب طوری توجه بشود طوری
 استدلال بشود که در حقیقت بتواند دردهای آن منطقه را
 دوا بکند آن مسائل نمیتواند مشابه استان مرکزی مطرح
 بشود شما يك منطقه ای دارید بنام سردشت اسمش را
 شنیده اید برنامه اول اجرا شد دوم اجرا شد سوم هم اجرا شد
 ولی این منطقه هنوز که هنوز است شش ماه از سال راهش
 بسته است فرماندار و رؤسای ادارات همه شان در آن محبوسند
 فرمانداری هم هست آنوقت منطقه ای است از چند لحاظ
 مورد توجه یکی از نظر قدرت طبیعی اگر برنامه گزای
 و استفاده از برنامه منوط بر این است که از قدرت های
 طبیعی استفاده بشود از لحاظ طبیعی غنی ترین منطقه ای
 است که هر کس مشاهده کند اقرار خواهد کرد اگر
 فرمول اقتصاد از نظر این است که روی منابع طبیعی حساب
 بشود به بینید مقدم تر از آنجا کجا را میشود حساب کرد
 اگر فرمول روی سن آه جمعیت و سهم سرانه کشور است
 چطور میشود در برنامه سوم در بعضی از استانها سهم سرانه
 تا ۱۵ هزار ریال میرسد ولی در همان سردشت در همان
 منطقه آذربایجان غربی که آنهمه احتیاجات دارد

سرانه حتی بمس هزار ریال نرسیده من کشتار گاه و آب
 مشروب را گفتم همه برنامه ها همینطور است راه داشتیم
 در برنامه اگر آمدند گفتند يك کجا و متر راه ساخته شده
 من حرفم را پس میگویم غیر از راه تر از تربت تا کستان
 و از رگان که از گوشه شمال آن منطقه رده شده به این
 مسئله باید عمقا توجه بشود درست است الآن خواهی در فرمود
 که توجهی شده البته بطور ناقص چون این را نمایندگان
 سازمان برنامه در استانداری آذربایجان غربی نشستند و
 بشورت هم تنظیم کردند آنجا موافقت شده الآن
 بدهمش را در این لایحه نمیتوانیم پیدا کنیم ولی اگر
 من اطمینان کنم از این يك دهم صدی هشتادش اجرا
 خواهد شد بلور بفرمائید که همیشه ممنونم ولی اثرات
 برنامه دوم و سوم را برای ما نداشته باشد من باز هم بهمان
 مسائل اساسی که متنها برای آذربایجان بلکه برای
 برای از نقاط دیگر هم باید مورد نظر و رعایت قرار بگیرد
 تازه میکنم و این بدون شك مسئله بسیار پس اهمیتی
 است و باید برنامه ریزی متوجه يك چنین هدفهایی
 هم بشود و اگر چنانچه گاهی قادر نیستند امکان ندارند
 جنبین کاری انجام بدهند اقلا بکار منفی
 نعام نشود و این ترتیب که بعضی از آقایان شاید ندانند
 که رضایت در حدود ۶۰ سال پیش دانشکده داشت دانشکده
 پزشکی این دانشکده منحل شد و از بین رفت در حالیکه
 یکی از فرغ التحصیلان همان دانشکده الان در سن نود
 سالگی دارد کار پزشکی میکند روی همین سابقه مردم
 رضایت علاقمند شدند که دانشگاه داشته باشند از ۱۸ سال
 پیش مرتب مکرر مراجعانی داشتند مقاماتی هم تأیید
 کردند در سال ۳۴ کلنیک دانشکده کشاورزی در آنجا به
 زمین زده شد ولی ساختمانش در جای دیگری ساخته شد
 و اثر بعلمت همان اشتیاق فراوانی که مردم نشان دادند
 هنوز دانشکده ای بنام دانشکده کشاورزی افتتاح شد
 تشریح کردند و تمام شد اما این طرز افتتاح میدانید چه
 برای مردم پیدا کرد بگذارید يك مثلی برای

شما عرض کنم يك روز در يك دهی شروصدائی از کوه بگوش
 رسید از ریش سفیده جل میپر سنجده خبر است میگردد مثل
 اینکه کوه میخواهد وضع حمل کند مردم میبایند کنار کوه
 میایستند که نتیجه وضع حمل کوه را به بینند فکر میکنند
 که شاید يك تپه خیلی بزرگی کوه وضع حمل خواهد
 کرد در این حین موشی از يك سوراخ بیرون میاید و
 فرار میکند به يك سوراخ دیگر همه بر میگردد به ریش سفید
 میگویند چه چیزی بود که کوه زائید بلی بعد از ۲۵ سال بیست
 سال دانشکده خواستیم دانشکده دادند اما چه دانشکده ای با
 توجه بآن سیستم آرمانهای آن منطقه با توجه به برنامه
 هائی که باید در چنین منطقه ای بوجود بیاید بانك چنین
 اعمال نباید روحیه مردم را خراب کرد این يك مسئله
 اساسی است حالا شنیدم دوستان کیلانی ما تلاش میکنند
 دانشکده داشته باشند مواظب باشید اگر يك چنین
 دانشگاهی خواستند بدهند نگیرید در مصیبتش میمانید
 (ماهیار - ما دانشگاه میخواهیم) امیدواریم انشاء الله شما
 از ما زرتکتر باشید و قبلا امکانات و وسائل کامل را
 فراهم بکنید تا دچار مخصصه و گرفتاری نشوید و البته
 تذکرات دیگری هم در اصول برنامه هست که دوستان
 دیگر میدهند و من در آخر عرایض طوماری را که
 از طرف دبیران و آموزگاران رضایتیه رسیده بعنوان
 جناب آقای رئیس تقدیم میکنم ..

رئیس - آقای دکتر الموتی
 بسیار مفتخر هستم در این ساحت مقدس درباره یکی از
 مهمترین لوایح مملکتی که منشأ تحولات عظیمی در زندگی
 ملت ایران خواهد شد مطالبی عرض ساحت مقدس مجلس
 شورای ملی میرسانم قبل از بحث در بساره برنامه عمرانی
 چهارم یا بقول آقای هوبدا نخست وزیر برنامه بزرگ
 ایران باید عرض بکنم این برای اولین بار است در تاریخ
 اقتصادی ایران که يك چنین برنامه مدونی بمجلس
 شورای ملی تقدیم میگردد (صحیح است) برنامه های قبلی
 برنامه هائی اول برنامه های دوم برنامه های سوم در
 شرایط دیگری تنظیم شده بود یعنی قبل از انقلاب مقدس

ششم بهمن ولی این اولین برنامه‌ای است که بر اساس هدفهای مقدس انقلاب شاهنشاهی بزرگ و ملت هوشمند ایران تنظیم گردیده اند از این جهت بین این برنامه با آن برنامه‌ها تفاوت بسیار وجود دارد (صحیح است) امروز مملکت ما در اثر اجرای سه برنامه قبلی دارای وضع دیگری شده یعنی زیر بناهایی بوجود آمده ساختمانهایی بوجود آمده سدھائی ساخته شده راههایی تأسیس شده فرودگاههایی بوجود آمده ولی تردیدی نیست که خواسته‌های ملت ایران منحصر به این کارها نیست مملکتی است وسیع مملکتی است بزرگ ملتی است در راه توسعه و ترقی گام بر میدارد تردید نیست که چنین ملتی خواسته‌های زیاد دارد و این خواسته‌ها طی يك یا دو برنامه یا سه برنامه انجام نخواهد شد ولی آنچه مسلم است طراحان برنامه‌های عمرانی مملکت ما سعی دارند بر اساس امکانات موجود مملکتی چه از نظر مالی و چه از نظر نیروی انسانی و چه از نظر منابع طبیعی بدون داشتن احساسات محلی برنامه‌سازان کشور را طرح کنند. یعنی اگر قرار است ذوب آهن در اصفهان ساخته شود بخاطر نزدیکی بودن مواد اولیه آب و ذغال بهتر بنقطه انتخاب میکنند امروز در این مملکت این نظر صحیح نیست که روی احساسات شخصی فلان مدیر دستگاه اگر اهل شهرستانی بود برود در آنجا ذوب آهن ایجاد کنند این نقض فرض است باید برنامه‌ها منطبق با اوضاع و احوال اقتصاد مملکت باشد (دکتر عدل - اوضاع جغرافیائی) و جغرافیائی کاملاً صحیح است جناب آقای دکتر عدل امروز نمیشود بگوئیم چون فلان طراح یا فلان سازنده صرفاً روی احساسات شخصی بیاید يك سدی را در فلان نقطه‌ای بسازد که این سد جنبه اقتصادی نداشته باشد از پول این مملکت حتی يك دینار نباید نقله بشود در اقتصاد ما باید برنامه‌های مدونی وجود داشته باشد که بر اساس آن در آمد ملی را بالا ببرد در برنامه سوم کمیسیون برنامه این بود که از نمایندگان همه استانهای مملکت دعوت شود که احتیاجات همه مناطق کشور در برنامه تأمین گردد. این امر در برنامه چهارم اضافه شد تا احتیاجات هر استانی در کمیسیون مطرح بشود طراحان برنامه هم ببینند مشکلات

خود و امکانات خویش را مطرح کردند که این کار بازم با اجازه مجلس تکرار خواهد شد در مورد حذف کشتارگاهها باید بگوئیم وقتی که برنامه ذوب آهن و لوله کشی گاز سراسری مملکت به اراده طراح بزرگ ایران شاهنشاهی آریامهر طرح شد و قرار شد عمل بشود ناچار شدند که مقداری از برنامه‌های عمرانی را از جاهای دیگر کم بکنند تردید نیست طرحی که میشود برای مملکت مثل ذوب آهن و لوله کشی گاز انجام داد که بشود سالی میلیون‌ها دلار بدر آمد ملی مملکت اضافه کرد در چنین شرایط غسالخانه و کشتارگاه از نظر اولویت شاید درجه پنجم باشد منافع ملی ما در آن شرایط ایجاب میکرد که کشتارگاهها و امثالهم حذف بشود تا يك طرحی که اولویت دارد و میتواند سرعت در آمد ملی ما را بالا ببرد آن طرح اجراء بشود این یکی از دلایل بود که کمتر کیان چیزی که در برنامه سوم تصویب شده اگر در برنامه سوم انجام نشد جزا در برنامه چهارم نشود (جناب آقای دکتر کیان ماباستی اول بگوئیم يك ضوابطی برای رشد اقتصادی مملکت لازم است در نظر بگیریم اعتبارات عمرانی مملکت در چه جهانی مصرف بشود که بازده اقتصادی سریعتر باشد و قتیکه ما به این اصول معتقد شدیم نباید يك دینار پول مملکت در راه غلط‌ولو تصویب شده باشد مصرف بشود پول باید بمصرف صحیح برسد (دکتر سعید - صورت الهم فالاهم) تا بازده صحیح اقتصادی داشته باشد (موسوی) ما کوئی به استثنای مناطق مرزی) البته اینها يك مسائل دیگری است و بنده در مقام جواب به آن نیستم، جواب مطالب با مقامات دولتی است اینکاش صورت جلسه در دسترس من بود الان در اختیار همکار عزیزم جناب آقای دکتر فریور میگذازم و قتیکه برنامه سوم در اینجا مطرح بود همین مسائل اساسی طرح شده و حق همین است ما نمایندگان ملت هستیم و حق داریم برای پیشرفت حوزه‌های انتخابیه‌مان بیاییم از دولت بخواهیم که برنامه عمرانی را در حوزه انتخابیه ما توسعه بدهد بهمین دلیل بود که وقتی لایحه برنامه عمرانی سوم مطرح شد بنده صورت ریز اعتباراتی را که طبق برنامه سوم تا آن تاریخ در هر استان مصرف شده بود مطرح کردم سهم استان

آذربایجان سهم استان اصفهان و سهم استان خوزستان و همه اینها تعیین شده بود و هست و اگر در بعضی استانها فرضاً در استان خوزستان یا در استان اصفهان بعلل وجود برنامه‌های خاصی مثل سد دز و ذوب آهن مقدار زیادی اعتبارات حکم ضرورت بحکم اولویت اقتصادی در يك استانی مصرف میشود آن يك امر استثنائی است چون در هر برنامه‌ای نمیشود يك چنین اولویتی را برای يك استانی قائل شد منم مثل شما نماینده استان و شهرستان هستم منم معتمد برای کارهای عمرانی باید اعتبارات بر اساس عدالت بین مردم ایران و استانها تقسیم بشود ولی شرط اول این است که ما بتوانیم آن طرحهایی را که از نظر اقتصادی بیشتر و بهتر نفع مملکت ما است زودتر و سریعتر پیاده کنیم تا در آمد ملی ما را بالا ببرد باید بکمقدار از این اعتبارات در همان موارد مصرف بشود در خود استان آذربایجان که فرمودید مگر سد ارس، سد مهاباد، سد زربنه و در فعالیت کشاورزان دشت مغان، کارخانه ماشین سازی تبریز، کارخانه سیمان صوفیان و غیره اجرا شده است.

اسدی - آقای دکتر المونی در دشت مغان هنوز هیچ کاری نشده منتظر دولت هستیم در برنامه اول و دوم و سوم در دشت مغان طرحها اجرا نشده است.

دکتر المونی - جناب آقای اسدی فرمایش شما قابل مطالعه است.

اسدی - برنامه از شهرهای کوچک باید شروع بشود جناب عالی هم در کابل شهر کوچکی هستید.

دکتر المونی - جناب آقای اسدی بنده با جناب عالی مدرد هم عقیده هستم مادر کمیسیون نشستم و این نظام هم نصیب کمیسیون برنامه مجلس شد که ما نشستیم بیلبار و صد میلیون ریال اعتبارات سایر فصول را کم کردیم و اعتبارات عمران دهات و روستاها اضافه کردیم این را توضیح خواهم داد این اشاره را در آن جهت عرض کرده‌ام البته جناب عالی از نظر استان خودتان حق دارید آقای دکتر فریور هم حق دارند من نمیخواهم در این کار دخالتی بکنم ولی میخواهم عرض کنم که اگر مصلحت این است که کارخانه ماشین سازی در تبریز تأسیس بشود باید بشود (بکنفر از نمایندگان صنعت مادر) اگر امروز

سدارس برای مملکت لازم است باید مهاباد باید ساخته بشود اینها را نمیشود با احساسات استانی مطرح کرد مثل اینکه مردم استان دیگری بیایند بگویند که چون فلان سدر فلان استان ساخته میشود برای اینکه آب هست سایر مقتضیات و امکانات وجود دارد باید عرض کنم این طرحها بایستی منطبق با منافع ملی ما باشد منافع کشور شاهنشاهی ما باشد آنچه چیزی که در درجه اول بتواند سطح در آمد ملی ما را بالا ببرد باید در درجه اول اعتبارات در آن راه تخصیص داده بشود (صحیح است) بایستی در درجه اول اساس برنامه‌ریزی را در این چهارچوب قضاوت کنیم که آیا این برنامه‌ای که در ساحت مقدس مجلس شورای ملی مطرح است بنام برنامه چهارم آیا آنچنان برنامه‌ای است که منطبق با موازین صحیح و با منافع ملی ما باشد؟ آنچنان برنامه‌ای است که منطبق با موازین صحیح علم اقتصاد باشد؟ آیا این برنامه‌ای است که میتواند رشد ملی و اقتصادی ما را بالا ببرد از این جهت بنظر من باید بحث بکنیم که يك برنامه بسیار صحیحی بدست دولت بدهیم و بنده هم با شما هم عقیده هستم که از دولت بخواهیم آنچه تصویب میشود اجرا کند و نباید صمیمانه عرض کنم چندین بار آقای مهندس اصفیا در کمیسیون برنامه گفتند آقای در برنامه دست ما را نبندید که آنچه مجلس تصویب میکند ما آن را اجرا کنیم تغییر برنامه هر روز برای خود ما که دستگاه برنامه‌گزار هستیم مشکل است باید اینطور باشد ولی برنامه سوم اینطور نبود برنامه سوم که قبل از انقلاب ششم بهمن بصورت تصویبنامه تصویب شده بود با يك اعتبار ۱۴۰ میلیارد ریالی بود بعد از ششم بهمن وقتی سیستم اجتماعی مانع شد مملکت مادر مسیر يك انقلاب مقدس قرار گرفت تردید نبود که باید بمقدار زیادی از اعتبارات صرف کارهای انقلابی میشد هیچ وقت سؤال شد که پول اصلاحات ارضی، سپاه دانش برنامه‌های دیگر و سایر اصول انقلابی از کجا تأمین شد؟ از همین برنامه سوم ولی اینها در برنامه سوم اساساً پیش بینی نشده بود (خواجگ نوری - اقدامات عمرانی مخصوصاً آب لوله دو دهات در همین دوره تغییر پیدا کرد) بله عرض کردم و سایر برنامه‌ها قبل از انقلاب ششم بهمن اعتباری به این کار

اختصاص داده نشده بود نه راه فرعی، نه لوله کشی آب دهات که در برنامه سوم وجود دارد ولی وقتی شاهنشاهی بزرگ مامنه شور انقلابی خود را مملکت اعلام فرمودند و مورد قبول و پشتیبانی همه ملت ایران قرار گرفت ناچار باید این برنامه تغییر میکرد و این برنامه منطبق با وضع اجتماعی و اقتصادی آن روز مملکت نبود با مال مقدار زیادی از اعتبارات عمرانی مملکت صرف دهات، روستاهای مملکت شد مشکل راههای فرعی، لوله کشی آب دهات، سیاه بهداشت، سیاه دانش و مقداری هم از نظر توسعه صنعت مملکت ذوب آهن و لوله کشی گاز و همین کارخانه ماشین سازی شد اینها اساساً در برنامه سوم نبود (خواجه نوری - صنایع پتروشیمی) بله و صنایع پتروشیمی مطلبی که آقای خواجه نوری اشاره فرمودند ما در این برنامه ۲۵ میلیارد ریال درآمد پتروشیمی داریم برنامه ای که اصولاً در برنامه سوم بهیچ وجه پیش بینی نشده بود از نظر اولویت شما بمنید هیچ برنامه ای میتواند به این سرعت راندمان داشته باشد این برنامه تصویب و عمل شد و امروز یکی از پایه های درآمد ما پتروشیمی است همان گازیکه سالهاو قرنها بهدر میرفت من امیدوار هستم که دولت در اجرای این برنامه آنچنان موفق باشد که نخست وزیر جزئی ما بیاید در اینجا گزارش موفقیت اجرای این برنامه را بساحت مقدس مجلس شورای ملی تقدیم بکند (احسنت) امیدواری ما این است و باید کمک کنیم نادولت در اجرای این برنامه توفیق پیدا کند (دکتر رهنوردی - البته در مجلس دوره بیست و سوم) همانطور که ما وقتی میبینیم در برنامه کابینه مستوفی الممالک ماده اول تأسیس ذوب آهن است اما این افتخار نصیب دولت هویدا شده است (پزشکیور - در اثر ابتکار و کمال و کوشش شاهنشاه است) اینجا بعضی بنده توجه بفرمائید آقای پزشکیور این افتخار نصیب دولت هویدا شده است که توفیق پیدا کرده است یکی از بزرگترین برنامه های ملی را به امر شاهنشاه پیاده کند این بنظر من اگر روزی دولت حزبی ما همین توفیق را پیدا نکند و بیاید و بگوید این برنامه چهارم را به این صورت من تقدیم مجلس کردم و امروز در اجرائش این توفیق را پیدا کردم مثل برنامه صنعت بنده این کتابچه را

چند بن بار خواندم چون ناچار بودم در حضور اساتید محترم مثل شاکر آرتان بدم ما می بینیم در امر صنعت آنچه پیش بینی شده است آثارش را بنده بعرضتان میرسانم در آن پیش بینی ها مقدار زیادی دولت توفیق داشته صنعت مملکت نتایجی که در بدو برنامه سوم پیش بینی شد تا نتیجه بهیچ وجه قابل مقایسه نیست نتیجه بسیار بهتر است در حالیکه در مورد کشاورزی بهیچ وجه اینطور نیست بعلت خشکسالی و بعلل دیگر توفیق به آن صورت که در برنامه سوم پیش بینی شده نصیب نگردیده چون ما باید حقایق را بگوئیم در خود این کتابچه هم از قام و اعداد هست و وجود دارد پس ما وقتی میبینیم در یک رشته از مملکت یعنی کشاورزی توفیق کمتر پیدا میشود یک چهار درصد رشد اقتصادی مورد نظر بود و بجای آن دو و شش درصد میرسد در صنعت وقتی میبینیم جهش صنعتی ما فوق العاده زیادتر بوده و بیکرشد زیادتر و سریع تری میرسد این موجب کمال خوشفوقی است من آرزو میکنم دولت توفیق پیدا کند همانطور که در طی برنامه سوم در امر صنعت این موفقیت را داشته در سایر رشته ها هم همین طور این توفیق را پیدا کند که وقتی گزارش آن را به مجلس میدهد آن گزارش توأم با سر بلندی و افتخار باشد در برنامه چهارم از مسائلی که دیده میشود اختصاص هشتاد درصد از درآمد نفت به کارهای عمرانی است شاید خیلی از دوستان ما بخصوص آنهائیکه در صف مطبوعات هستند ما همیشه مقایسه مینوشتیم که چه روزی ممکن است که تمام درآمد نفت بکارهای عمرانی اختصاص داده شود یعنی ثروت ملت ایران اکبر امروز از اعناق جاهها بیرون کشیده میشود این متعلق بنسل امروز نیست که صرف حقوق و مزایا و امثال آن بکنند این ثروت ملی است و متعلق بنسل آینده هست باید صرف صنایع و کارهایی بشود مثل سد و صنایع و امثالهم که این ثروت ادامه داشته باشد نسل آینده هم بتواند از مزایای آن بهره مند شود ما خوشوقت هستیم که میبینیم این توفیق پیدا شده که میشود هشتاد درصد از درآمد نفت را اختصاص بکارهای عمرانی داد ولی بر جوانان عیب نیست که آرزو

بکنیم دولت توفیق پیدا کند روزی تمام صد درصد درآمد نفت را اختصاص بکارهای عمرانی بدهد روزی هم در این مملکت عدای آمده بودند عنوان میکردند ترقی اقتصاد بدون نفت، یعنی چه؟ یعنی ما این درآمد سرشاری که الان ۳۸۵ میلیارد ریال برای برنامه چهارم اختصاص داده ایم این در زیر خاکها بماند و سایر کشورها و مناطق نفتشان را در بیابانند و این ثروت ما از بین برود و چنانکه میبینیم در مجلات علمی دنیا همانطور که امروز ذغال سنگ ارزش سی سال پیش را ندارد ممکن است ۴۰ سال بعد هم نفت این اهمیت را نداشته باشد (معیری - آنها مصروع بودند) بهر حال میخواهم عرض کنم اگر شاهنشاه بزرگ ماصنعت نفت را در این مملکت ملی اعلام فرمودند برای این بود که از این ثروت خدادادی حداکثر استفاده و بهره برداری در راه توسعه اقتصادی و اجتماعی مملکت بشود و ما امروز درآمدی با آن رقم برسیم و آرزو مندیم که در سالهای بعد درآمد نفت از این زیادتر بشود چنانچه در افلام و اعداد اینجا پیش بینی شده شاید خیلی بیشتر از انتظار هم بشود که از منابع سرشار استفاده کرد خود مادر دوه قبل افتخار تصویب چند لایحه در مورد نفت را داشتیم در همین حساب طرح شد و ساعت ها صحبت کردیم و ماسر بلند و مفتخر هستیم که میبینیم اگر آن قراردادها در چند سال قبل تصویب رسید مملکت ما امروز بعلت داشتن یک سیاست سالم و صحیح در سایه سیاست مستقل ملی شاهنشاه به آن درجه ای رسیده است که نه تنها ما میتوانیم از منابع سرشار ملی خودمان بهره برداری کنیم یعنی گازی که سالها در این مملکت میسوخت و بهدر میرفت مورد استفاده قرار نگیرد حتی در امر نفت در خارج از مملکت هم سرمایه گذاری نکنیم چنانچه آنها اینجا هست و بعرضتان میرسانم که هم رقمی در درآمد ملی ما اضافه کرده است (صحیح است) سیم این برنامه چهارم درجه شرایطی در مملکت ما به مجلس تقدیم شده در گذشته متکلاتی از نظر اجتماعی داشتیم بنام فتواد التزم همه شاهد بودند کار مملکت ما را نفع کرده بود (صحیح است) اصل تقسیم اراضی بین زارعین سایر برنامه های عمرانی دهات و مملکت ۱۶ میلیون برای آنرا از قید و بند اسارت آزاد کرد (صحیح است)

این ثروتی که در دل این کوهستان ها حبس شده بود مردمی که در زنجیر فتوادالتیه اسیر بودند، آنها آزاد شدند و امروز میخواهند از اراضی زیر کشت خود که بتازگی مالک شده اند از حد اکثر امکاناتش بهره برداری بکنند، در راه توسعه اقتصادی مملکت بایستی حمایت کنیم، کمک کنیم و شأن مجلس انقلابی همین است که بداد فرزندان عزیز ملت برسد، آنچه ما میتوانیم به این نسل آزاد شده بیشتر کمک کنیم اینها هستند که میتوانند سطح اقتصاد و سطح تولید کشاورزی را در مملکت بالا ببرند، امروز زارع ایرانی وقتی راه فرعی ساخته شد در حدود ده هزار کیلو متر راه سوم در برنامه سوم ساخته شده، این قابل انکار نیست، این ده هزار کیلو متر که ما آرزو داشتیم در برنامه چهارم کرا با آقای دکتر کاظم زاده که میسوزن برنامه بحث داشتیم که باید در برنامه چهارم به بیست هزار کیلو متر برسد برای اینکه زارعین و دهقانان در استفاده از این برنامه احق هستند (صحیح است) و حق اینست که بنده باز هم عرض بکنم ۱۲ هزار و پانصد کیلو متر راه فرعی در برنامه چهارم هست ولی بنده معتقدم اگر بشود از اعتبارات دیگری که امکان دارد کم بکنند و از راههای فرعی را به ۲۰۰۰۰ کیلو متر برسانند که این ۱۶ میلیون زارع ایرانی سریعتر و بهتر و زودتر آزاد بشوند خیلی بهتر است (روحانی - در اقتصاد مملکت مؤثر است) باید گفت این برنامه در شرایطی از زمان تهیه شده که از هر جهت شرایط ممتازی است کمتر شاید در ایران یک چنین وضعی وجود داشته یک آرامش و امنیت و ثبات الآن در اثر وجود همین امنیت و آرامشی که در سایه افکار درخشان شاهنشاه ما بوجود آمده نه تنها سرمایه داران ایرانی در ایران دارند سرمایه گذاری میکنند بلکه سرمایه داران ایرانی که بخارج رفته بودند حالا به ایران برگشته اند علاوه بر آن سرمایه گذاران خارجی که در مناطقی مثل آفریقا و امریکای جنوبی و خاور دور سرمایه گذاری میگردند به ایران آمده اند و قصد سرمایه گذاری در این مملکت دارند آنها بقول معروف که پول بجای امنی می رود آنها یعنی خارجیان که احساسات ملی ندارند آنها

وقتی می بینند يك منطقه امنی مثل ایران در این منطقه پر
تشیخ خاور میانه وجود دارد سرمایه هایشان را می آورند
در رشته های مختلفی که امکان دارد سرمایه گذاران ایرانی
نمی توانند که سرمایه گذاری کنند بکار می اندازند و این کار
را در ایران انجام می دهند این يك وضع استثنائی و ممتازی
است محکم شدن زیر بنای اقتصاد مملکت در طی برنامه
اول و دوم و سوم تا حدودی انجام شد. امکانات برنامه
اول و دوم بهیچوجه با برنامه سوم و بخصوص با برنامه چهارم
قابل مقایسه نیست ولی در آن امکانات محدود تعدادی سد
مقداری راه اصلی و مقداری کارهای دیگر از لحاظ زیر بنای
اقتصادی انجام شده که اگر الان می بینیم سدی مثل سد
سفیدرود مثل سد کرج و سد دز هست اینها در برنامه های
اول و دوم پایه گزاری شده و دارد بهر حال تکمیل میرسد
باید کاری کنند و بیابند سرمایه گذاری کنند و از این سدها
استفاده کنند و بتوانند درآمد های ملی را بالا ببرند بنا
بر قرض برای صنایع استفاده کنند این سرمایه گذاری
موجب شده است که امروز در برنامه چهارم يك مقدار کار
سنگ تر بشود و در جهت دیگر از لحاظ اقتصادی آنچه که
الزام آوراست سرمایه گذاری کنند مطلب دیگر که در روز
هم آقای نخست وزیر در سالن بانک مرکزی اشاره کردند
همکاری صمیمانه بخش دولتی و خصوصی است، وقتی می بینیم
در يك برنامه ای که دولت به مجلس میدهد در آنجا تکلیف
بخش خصوصی را هم روشن میکند این نشان میدهد
که در این مملکت امروز تمام نیروها و تمام
قوا مجهز است در يك جهت و آن جهت برنامه ای است
که شاهنشاه ترسیم فرمودند بخش عمومی باید سرمایه گذاری
کند در ذوب آهن و پتروشیمی و امثالهم ولی در يك جهت باید
از نیرو و سرمایه بخش خصوصی بصورت صحیح استفاده
کرد که بشود در طی ۵ سال ۸۱۰ میلیارد سرمایه گذاری
کرد و الا همه این کارها از طرف دولت ساخته نیست
حد اکثر قدرت مالی دولت اعم از درآمد نفت و اعم از
قرض داخلی و خارجی برای سرمایه گذاری ۴۸۰ میلیارد
است (دکتر دادفر - ۶۱۰ میلیارد) عرض میکنم آن
مطلب دیگری است آن پول که حد اکثر درآمد برنامه
سرمایه گذاری خواهد شد ۸۱۰ میلیارد خواهد بود که

ولی امروز خوشبختانه بعلمت آنکه عده زیادی از مردم وطن
مادر داخل و خارج تحصیل کرده اند و آمدند در دستگاههای
اجرائی اینها میتوانند در امر اقتصادی و برنامه ریزی
حد اکثر مفید بشوند چنانچه این لایحه برنامه که امروز
تنظیم شده و تقدیم شده توسط کارشناسان ایرانی تنظیم
شده و بایستی باین کارشناسان ایرانی آفرین گفت که
نمی توانند چنین برنامه ای را تنظیم بکنند.

رئیس - آقای دکتر الموتی از مطالبی که می خواهید
فرمائید خیلی مانده است ؟

دکتر الموتی - بنده هنوز در مقدمه هستم اگر
اجازه فرمائید در شان این لایحه است که بیشتر صحبت
شود.

عده ای از نمایندگان - در جلسه عصر امروز فرمائید
۱۱ - قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد -

ختم جلسه

رئیس - دستور جلسه روز سه شنبه قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه ۳۹

روز سه شنبه ۱۳۴۶/۱۲/۸

۱- گزارش يك شوری لایحه متمم بودجه سال
۱۳۴۶ کل کشور شماره چاپ ۲۴۵

رئیس - چون عده دیگری از همکاران محترم در
کلیات لایحه برنامه چهارم می خواهند صحبت کنند و
گزارش مربوط به لوايح متمم بودجه و بودجه کل کشور هم
خواهد رسید با اجازه خانها و آقایان ممکن است از این
به بعد جلسات بعد از ظهر هم داشته باشیم بنا بر این جلسه
امروز صبح را ختم میکنیم و در ساعت چهار و نیم بعد از ظهر
امروز جلسه فوق العاده خواهیم داشت برای ادامه بحث
در کلیات لایحه برنامه عمرانی چهارم.

(یک ساعت بعد از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبدالله ریاضی